SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

SANDARA
LITHUANIAN WEEKLY
Published by
Lithuanian National League of America
Consisting of 100 Branches, located in all principle Cities of the United States.
SANDARA
3236 So. Halsted St., Chicago, Ill.
Tel. Calumet 3277

METAI XVIII | 3236 SO. HALSTED STREET | Penktadienis, Sausio-January 9 d., 1931 m. | KAINA 5 CENTAI. | No. 2

Italai Perskrido Atlanto Vandenyna

BRUOŽAI

Klaipėda pavojuje.
Del. SLA. gerovės.
Juokas ir ašaros.
Amerikonizacija.

Vienas žymus Lietuvos veikėjas mums rašo apie Klaipėdą:

"Reikia labai ir labai pasidarbuoti viename be galo svarbių Lietuvai klausimų, tai Klaipėdos likimo klausime. Iš laikraščių kiek mums duota rašyti matot, kad vokiečiai visai rimtai mano ją atimti iš musų. Turite, Amerikiečiai, kuo didžiausią triukšmą pakelti ir ypač savo valdžią tinkamai informuoti ir pasirupinti, kad mus užstotų..."

Paskutiniuose rinkimuose į Vokietijos parlamentą, juodmarškiniai fašistai laimėjo virš 100 naujų vietų. Tas pasukė vokiečių politiką į agresingą pusę. Pirmutiniai, kurie turėjo tą atjausti buvo lietuviai. Vokiečių užsienių reikalų ministeris Dr. Curtius Tautų Sąjungos aryboj smarkiai puolė lietuvius del Klaipėdos ir laimėjo beveik visuose punktuose.

Prancuzai, neiveikiami; lenkai apsiginklavę ir turi daug sąjungininkų. Tik viena Lietuva yra atvira vokiečių keršytams. Bile dieną galime skaityti laikraščiuose telegramą, kad Klaipėdos krašte sukilimas ir "gyventojai" reikalauja sugrįžimo prie Vokietijos.

Amerikos lietuviams vertėtų giliau susidomėti šiuo dalyku.

Senovės Romos senate nuolat budavo girdima perspėjimų: "Tegul daboja konsulai, kad nenukentėtų valstybė." Konsulai anais laikais buvo faktiški valstybės galvos ir ant jų pečių krisdavo atsakomybė už krašto gerovę.

Panašiai mes galėtumėm pasakyti ir p. S. Gegužiui, SLA. prezidentui. Niekam nėra paslaptis, kad šios organizacijos viduje tuli asmenys bando sukelti ištisą audrą del Devenio paskolos. Tie asmenys Susivienijimui mažai dirbo arba visai nieko nedirbo ir dabar tik naudojasi proga pagarsint save arba savo įstaigas. Praeis kiek laiko ir apie tuos veikėjus vėl nieko negirdėsim.

Jeigu kas turi kokių skundų, paliečiančių SLA. Pildomąją Tarybą, tai paprasta tvarka reikalauja, kad juos pasiųstumėm skundų arba kontrolės komisijai ištyrimui. Devenio paskolos klausimą svarstė bendras komisijų suvažiavimas, kuris išnešė savo rezoliucijas. Jeigu kam atrodo ši rezoliucija nepakankamai aštri, kadangi nereikalavo keturių Pildomosios Tarybos narių rezignacijos, tai kodel tie nariai nepasiulo dalyką išnaujo nagrinėti vietoj kad virti visą laiką košę.

Tačiau didžiuma SLA. narių pasitiki, jog p. S. Gegužis mokės apginti organizacijos reikalus. Jam, beabejo, teks tarti ir paskutinis žodis del Devenio bylos tikrųjų kaltininkų. Kaip ne skaudus but visas šis incidentas, vienok del jo vieno negalime ardyti organizacijos iš pat pamatų.

Kas vėjus sėja, tas vėliau turės piauti audras. Taip atsitiko ir su musų krikščionimis demokratais. Neteisėtu keliu nuvertė Dr. K. Griniaus valdžią, jie tikėjos tapti krašto valdovais. Bet atsitiko taip, kad jų partneris prof. Voldemaras krikščionis demokratus išspyrė lauk ir jie pasiliko už tvoros.

Laikraščiai dabar praneša, kad visi žymesni katalikų vadai suareštuoti. Vieni sėdi kalėjimuose, kiti gal vienuolynuose po policijos priežiura. Keli metai atgal "Draugas" kasdien šaukdavo, jog Sandariečiai yra priešvalstybinis, išdavikiškas gaivalas, kadangi jie nepritaria Smetonai. Bet kaip dabar?

Tas geriausia juokias, kas juokias paskutinis.

Buvęs valstybės prezidentas C. Coolidge šiomis dienomis pareiškė, jog emerikonizacija ateivių, taip kaip iki šiam laikui buvo varoma, turėtų gerokai pasikeisti. Pasak jo nėra teisinga, versti ateivį išsižadėti savo kalbos ir papročių, kurie jam yra artimi ir brangus. Ką pasakytų amerikietis, nuvykęs Europon, jeigu jį ten bandytų ištautinti?

Šie išvedžiojimai parodo, jog Amerika ima kitaip žiurėti į ateivių rolę šioj šaly.

Amerikiečio Korespondento Nuotikiai Lenkijoj

Betyrinėjant ukrainiečių padėtį buvo valdžios suimtas ir šešias valandas tardomas.

Pasklydus gandams apie lenkų persiakiojimus Galicijoj, Lenkijos ambasadorius Washingtone pakvietė kaikuriuos laikraštininkus apsilankyti patiems ir dalyką ištirti vietoje.

Vienas tokių priėmusių šį "svietingą" pakvietimą buvo Chicago Daily News korespondentas Negley Parson, kuris sugrįžęs namo aprašė visą savo "malonią" kelionę.

Atvykęs į Lvovą apie 9 valandą iš ryto jis rado miesto viršininkus dar bemiegant. Nelaukdamas p. Parson leidos į Gaje miestelį, kur nelabai seniai įvyko vietinių ukrainiečių susirėmimas su lenkų kareiviais. Esant dideliam purvui, jis negalėjo važiuoti toliau automobiliu ir ėjo pesčias.

Pakeliui sutiko kailiniuotus ukininkus, kurie jam pranešė: "Taip kareiviai čia buvo. Taip jie primušė daug žmonių — jus žinot kokie yra kareiviai... Jie užmušė Tiutku..."

"Kaip tas atsitiko...?"

"Žinai, Tiutku bijojo... kuomet vyrai pamatė kavaleriją. Jie pabėgo į miškus ir pasislėpė. Bet kareiviai sumedžiojo juos kaip paukščius ir primušė. Tiutku buvo silpnas; jis manė, jog išsigelbės nuo mušimo, jeigu pasigerins kareiviams... pagelbėdamas jiems ką nors surasti. Jis pranešė, jog sekančiam kaime yra paslėptas kulkasvaidis. Kareiviai nusivedė jį, bet kulkasvaidžio nesurado, nes ten jo nebuvo.

"Kam tu mums melavai?" —suriko karininkas.

"Todel kad jusų neapkenčiu," atsakė Tiutku.

To jau užteko, kad nugalabinti Tiutku.

Toki maždaug buvo ukininkų pasaka.

Tuojau po šito pasikalbėjimo atvyksta policija ir suareštuoja korespondentą N. Farson. Nugabena jį atgal į Lvovą ir policijos stoty kamantinėja per šešias valandas. Tik pagrąsinus, jog visas dalykas bus praneštas Amerikos ambasadoriui, jį paliuosavo, ristatant daugelį šnipų.

Sekančią dieną N. Farson atlankė uniatų vienuolyną, paverstą į ligoninę. Čia buvo priguldyta ukrainiečių ukininkų tokiam stovy, kad baisu į juos pažiurėti. Visi sumušti ir nuplakti lenkų kareivių. Laike ekzekucijų, tuos kurie apalpdavo atgaivindavo šaltu vandeniu ir vėl kotavodavo. Šimtai žmonių tokiam stovy randasi kaimuose. Tai vis esą gryni faktai.

ŠAULIAI. — Šia tapo atidaryta kėdžių dirbtuvė. Dirba apie penkioliką darbininkų.

EXTRA

PAČTO TEREGRAMA

Žinios gautos čia iš įvairių privačių taltinių patvirtina faktą, ką pirmiau jau Amerikos lietuvių laikraščiuose buvo pranešta; didžiai gerbiamas MYKOLAS BIRŽIŠKA, Lietuvos Universiteto Lietuviškos Literaturos-Istorijos profesorius, Vilniui Vaduoti Sąjungos pirmininkas, "Aušros" gimnazijos direktorius, vienas tų 33 kuriuos lenkai ištrėmė iš Vilniaus. Pirmininkas daugelio Lietuvos kulturinių organizacijų, atvyksta Amerikon. Gerb. prof. atvyksta laivu "Bremen" ir laukiamas New Yorke š. m. sausio 20 d. Gerb. Biržiška pats paaiškins savo misijos tikslą. Tuo tarpu tik yra žinoma, kad jo vizitas Amerikos lietuviams bus trumpas, tačiau gerb. profesorius bandys aplankyti galimai didesnį skaitlių lietuviškųjų kolonijų Amerikoje su paskaitomis, kuriose jis, kaipo Vilniaus reikalų žinovas, papasakos visą teisybę apie Vilniaus atgavimo galimybes. New York, sausio 5, 1931. Žadeikis.

LONDONAS, sausio 6. — Šiandien bedarbių skaičius parodo, kad tai yra didesnis neku kuomet nors buvęs Anglijos istorijoje, butent visoj šaly randasi 2,645,127 bedarbių.

Šiandien Didžiosios Britanijos bedarbių skaičius viršina birželio mėn. 1921 — tuomet buvo 2,580,429 bedarbių.

Pritaikymui scenerijų indijoniškos legendos dramai "Tahquitz," artistai David Handerson ir Miss Dolores Brown dirba repeticijas tam tikrose pačios gamtos pritaikytose vietose.

Vokiečių Steuben Klubas Chicagoj subankrutijo

Buvo vertas $5,000,000

Visų Chicagos vokiečių pasididžiavimas, aukštas ir gražus Steuben kliubas atiteko į "receiverio" rankas, kuomet neišgalėjo sumokėti $600,000 skolos.

Kliubo nariai pastatė vidurmiesty šį triobesį sudėdami $900,000 narinių mokesnių ir garantuodami pardavimą $4,-100,000 morgičių.

Šunų namams–$55,000. Bet kas bedarbiams?

Paklydusieji Chicagos miesto šunys, neužilgo turės savo rezidenciją, kurioj galės praleisti net ir visą amžių.

Įvairios geraširdės moterėlės sudėjo net $55,000 ir už šešių savaičių rezidencija bus gatava.

Nuostabu tačiau, kad besirupindamos šunimis tos aukštosios klasės lėdės, užmiršta apie bedarbius, kurie žiemos laiku miega patiltėse.

Max Schmeling'as neteko čiampijonato

J. Šarkis pripažintas laikinu čiampijonu

NEW YORK, sausio 6. — Šiandien po pietų New York Boxing komisija atėmė nuo M. Šmelingo sunkaus svorio kumštinių čiampijono titulą. Pakol kas, sulig New Yorko Boxing komisijos sprendimo pasauliniu čiampijonu palieka J. Šarkis.

Max Šmelingas neteko tos garbės, už tai, kad jisai neprisilaikė sutarties, sulig kurios jisai turėjo vėl kumščiuotis su J. Šarkiu bėgy 6 mėnesių po paskutinių kumštinių New Yorke.

Tukstančiai darbininkų grįžta prie darbo

CHICAGO, Ill., sausio 8. — Po naujų metų pradėjo kiek gerėti situacija Nors umu laiku negali industrija grįžti į normales vėžes, bet faktas parodo, kad tukstančiai žmonių yra pašaukiami prie darbo.

Fordo dirbtuvės, kurios randasi Chicagoje, pereitą naktį pašaukė į darbą 1,500 žmonių. Kuomet jos pilnai dirbo, tad užlaikydavo 2,500 žmonių. Sakoma, kad bėgy 60 dienų Fordas atstatis savo dirbtuvę į pilną eiseną.

NEW YORK, sausio 7. — Pareikalauta vieškelių darbams 100,000 žmonių.

CLEVELAND, O. —Tukstančiai žmonių tapo pašaukti į drabužių krautuves.

INDIANAPOLIS. Ind. — Beech Grove gelžkelių taisymo dirbtuvės pašaukė į darbą 1,910 žmonių. Fordo dirbtuvės pašaukė į darbą 600 žmonių.

Plieno industrija sakoma pagėrėjus ant 41 nuošimčio, ir gavusi daugelį užsakymų.

CAMDEN, N. J. — Victor kalbamųjų mašinų dirbtuvės pašaukė į darbą 4,000.

Central Railroad dirbtuvės New Jersey, pašaukė į darbą 1,000 žmonių, Newarke pašaukė 1,500.

Buick Motor Car Co. pašaukė į darbą 1,700 buvusių darbininkų.

ST. PAUL, Minn., sausio 7. — Pašaukė į darbą 4,000 darbininkų prie gelžkelio darbų.

Kelyje Žuvo Penki Žmones

BET PASIEKĖ TIKSLĄ

ROMA, Italija, sausio 7. — 10 Italijos jurių laivų askadra su 40 lakunų perskrido Atlantiko vandenyną, bet paliko užpakaly tragediją — kelje žuvo 5 lakunai.

Iš Baloma išskrido 12 juros laivų, bet tuojaus 2 sudužo. Bet sudužusių vietą užpyldė kiti du, kurie juos lydėjo. Ši askadra buvo pasidalinusi į 4 grupes: raudoni, balti, žali ir juodi, reprezentuodami italų trispalvę vėliavą ir fašizmą — juoda spalva.

Vos pasikėlus iš vandens ir pakilus 160 pėdų į aukštį — krito atgal ri užsimušė vienas lakunas.

Po kiek laiko kitas orlaivis krito į vandenį ir sudegė su keturiais lakunais-karininkais.

Po šių dviejų nelaimių apie už valandos laiko vėliai visi pasikėlė, kurių du, apie 100 mylių nuo krašto įkrito į vandenį bet pribuvus Italijos laivams į pagelbą, tapo išgelbėti. Visi kiti pasiekė Braziliją.

Pasiekus Braziliją, Oro Armados vadas pareiškė pilną pasitenkinimą kelione. Sako, nors ta kelionė paėmė 5 gyvastis, tačiau tikslas pasiektas.

Nesilankysi į bažnyčią–gali buti nubaustas Anglijoj.

Įstatymas 1677 metų dar tebeveikia.

Vienam didžiausių pramonės centrų Anglijoj — Manchester mieste paskelbtas karas pasenusiems įstatymams, kurie draudžia turėti sekmadieniais žaidimų ir pasilinksminimų.

Laisvės šalininkų lyga pirmutinį savo šuvį paleido į miesto tarybos narį ir taikos teisėją Leonard Cox, kuris kitus verčiąs dievobaimingai praleisti sekmadienius ir lankytis į bažnyčias, bet pats daro visai ką kita.

Įstatymas išleistas 1677 metais verčia kiekvieną eiti nedėliomsi į pamaldas. Laisvųjų lygos viršininkai apsirėdę kaipo detektyvai ėmė sekioti teisėją Cox ką jis ištikro daro sekmadieniais. Pasirodo, kad į bažnyčią jis ne žiurėt nepažiurėjo. Dabar norima jį traukti teisman.

Panaudojimas šios priemonės atidarys žmonėms senojo įstatymo kvailumą. Kiekvienas, kuris sekmadieniais važinėja gatvekariais, prekiauna ar spausdina laikraščius gali buti patrauktas atsakomybėn.

Visi anglai prasikalsta.

Aukščiausias Anglijos teismas nusprendė, jog krutamųjų paveikslų teatrai negali buti atdari sekmadieniais. Tas davė pradžią visai kovai prieš "blue law," kurie gali pasodinti kalėjiman kiekvieną anglą, panašiai kaip prohibicijos įstatymas Amerikoj.

Manchester mieste sekmadieniais jokie žaidimai parkuose nėra leidžiami. Vienas aukštas valdininkas prasėdėjęs kalėjime porą savaičių už tai, kad prasilenkė su anuo patvarkymu.

Traukiant teisman p a č i u s teisėjus, kurie prasikal s t a šiam "blue law" įstatymui, gal greičiau padarys jam galą.

Lietuva Pasiuntė Vatikanui Notą

Reikalauja suvaldyti kunigus.

KAUNAS, Lietuva, sausio 4. — Pranešama, kad Lietuvos valdžia bando sulaikyti kunigų varomą bažnyčiose agitaciją, prieš dabartinę tvarką. Jie buvo perspėti susilaikyti nuo tokių agitacijų, bet kol kas mažai kreipta dimės ir dabar jau valdžia imasi represijų.

Kunigas Rankelis (?), kuris buk profesoriauja Lietuvos Universitete, ištremtas iš Kauno. Kun. Krupavičius, krik.-demų lyderis ir kun. Lipnickis yra padėti po policijos priežiura ir negali išvažiuoti iš savo parapijos.

Protestas Vatikanui

Lietuvos užsienių reikalų ministeris Dr. Zaunius pasiuntė notą Vatikanui reikalaujant suvaldyti savo tarnus nuo kišimosi į politiką. Girdi, jeigu papa nekreiptų domės į Lietuvos vyriausybės notą, tai gali buti nutraukti ryšiai su Vatikanu.

Kunigai agituoja už susitaikymą su Lenkija

Sakoma, kad kunigai netik kad šiaušiasi prieš dabartinę valdžią, bet ir varo agitaciją už susitaikymą su lenkais, kas pagal šių dienų apystoves nėra galima padaryti. Tokis kunigų elgimąsi yra skaitoma politinė akcija ir valdžia to negali toleruoti.

Kunigų galybė Lietuvoje

Taipgi sakoma, kad Lietuvoje kunigija turinti daugiau privilegijų, negu bile kurioje šalyje Europoje. Net ir A. Voldemaro nuvertime buk kunigija yra daug prisidėjus, delto, kad jis buvęs priešingas taikai su lenkais kol nebus grąžintas Lietuvai Vilnius.

Nuteistas byloj del Tauragės pučo Tauragės savivaldybės ir L. Valst. Liaud. S-gos veikėjas p. Bilduša tapo paleistas laisvėn.

I Lietuva ir Atgal

M. Kasparaitis.

Tąsa.

Spalio 4 dieną mano vestuvės, keliaus anksti šįryt apsiskučiau. 7 val. atėjo iš Rozalimo muzikantai, prasideda vestuvės, apie kurias jau antra savaitė visas kaimas šneka — džiaugėsi gausią progą pasilinksminti. Iš pirmiau buvo sutarta, kad visi-visos suseitų 8 val. ryte. Paretkininkai susėjo, muzikantai einančius svei kino su linksmu maršu. Užvalgę pusryčius, 8:30 val. pilni du vežimai vestuvninkų išvažiavom į Raginėnų kaimą, dainuodami ir griežikai pratarpiais griežė. Plaučiškių kaime buvom sustoję prie S. Railės, bet jis nevažiavo — sirgo. Prie jaunosios pabuvę vieną valandą laiko, dainuodami išvykom į Šeduvą.

Šeduvoj pribuvom 11:30 v. Sukalbėta buvo šliubą imti 12 valandą. Apsistojom Šeduvoj prie p. Švagždžių. Pamergės brolaičiams prisagstė baltas kukardas ir rutų vainikėlius; aš irgi gavau tokį pat atžimėjimą ir vadino jaunuoju. Varutė, jaunoji, dėvėjo mėlynai balzganos spalvos s u k n e l ę, baltą vėliuną ir ant gelsvų kaselių rutų vainikėlį. Iš pirmiau turėjom nusipirkę šliubinius žiedus, kuriuos iš Ragėnų važiuodami užsimovėm.

Visą parėdką sudarė šie asmenys: Aš, jaunikis; mano Varutė, jaunoji; Vl. Lazauskas piršlys; brolaičiai: V. Kasperavičius, J. Kazlauskas, K. Balnionis, J. Grigaitis, K. Rimaitis, J. Navickas. Pamergės: M. Kasperavičiutė, O. Urbaičiutė, M. Venslovaitė, A. Rimaičiutė, F. Kasperavičiutė, M. Kazlauskaitė. Susitvarkę visi draug nužigiavom į klebonią vedybų sutarties daryti. Vargonininkas, p. Bielinis surašė vedybų metrikus. Iš klebonijos nuėjom į bažnyčią. Kunigas, kanauninkas Karosas davė mums prisiegą. Aš Varutė, Varutė mane — pasižadėjom mylėti, vienas antrą neapleisti ir kito neprileisti. Bažnyčioj buvo uždegtos visos žvakelės prie didžiojo altoriaus, pastatytos dvi eilės olendrų ir kitokių kvietkų ir išklota divonais. Po ceremonijų aš su prisiega Varute prie šalies ir visi kiti paretkininkai tvarkingai išmaršavome i bažnyčios.

Einant iš bažnyčios vargonininkas p. Bielinis griežė linksmą maršą: Buvom nuėję prie photografo — nusiėmėm paveikslus. Sugryžom atgal į Raginėnų kaimą, prie jaunosios 4 val. po pietų. Buvom sutikti su maršu ir Mamytė Kazlauskienė su duona ir druska mus įvydų įeinančius priėmė. Radom svečių daug prisirinkusių; apsėdę stalus, nė kur sėstis. Brolaičiai atvadavo senu įpratimu apsėdusias vietas del paretkininkų. Laikė suolų vadavimo išdainuota įvairių vestuvėms pritaikintų dainų. Išbuvę Raginėnuose dieną ir naktį, spalio 5 dieną vakare važiavom į Meldinių kaimą prie savo brolių. Pirmiau buvo išleisti vedinami žvalgai apžiurėti kelių ir vietas jaunimui atvaduoti, (mat yra toks nuo seno įprotis), kaip parvyksta vestuvninkai, suprašytieji svečiai apsėda suolus ir sėdi prie stalų neužleisdami vietų paretkininkam. Brolaičiai atvaduoti suolus turi gerokai pavaišinti, tuomet duodama vieta sėstis. Parvažiavę į Meldinių kaimą, radom pilnai prisirinkusių svečių. Griežikai mus sutiko su maršu. Mano mamytė Varutę ir mane priėmė priegonkyje su duona ir druska. 9 val. vakare duota iškilmingiausia jaunųjų s u lauktuvių pietųs. Susėdo prie pietų, dalyviai sudainavo dainelę "Ilgiausių metų," o brolis Pranas išreiškė varde visų geriausių velijimų.

Šokta, dainuota iki apiaušrio.

Spalio 6 d. vėl vestuvės. Susirinko visi kviesti kaimynai, prasideda vaišės, šokiai ir dainos. Atėjusius svečius priėmė griežikai su maršu. Linksmumas tęsėsi per dieną iki apiaušrių. * 3 val. ryto, buvo svečiuose atvykę iš Rozalimo miestelio, valsčiaus raštininkas p. Meironis ir p. A. Atkočiunas, policininkas, p. Petrulis, P. P. B-vės pienininkas su šeimyna, p. Herbačauskai, kurie del musų ir dovanėlių suteikė, butelį skanaus vyno. Dalyvavo .p Pazemeskai, Žvirblionių dvaro savininkai. Visi gerieji kaimynai ir artimiausi giminaičiai. Išdainuota daugybės liaudies dainelių iš kurių kelias užsižymėjau: "Galva nusvirus, plaukai žyluoja, o tas nabagas vis maskatuoja." "Musų broliuko vis stačias, vis stačias — stainelėj ž i r g ė l i s." "Vainikėlis buvo žalias, sugadino tas bedalis."

Kadangi buvo daug svečių, nebuvo vietos visų į lovas sutalpinti ir užėjus dideliam lietui, kaimynai ir tie liko. Prisiėjo nakvot daržinėj ant šieno. Atsirado apiaušryje revizijos komisija su liktarna ir pradėjo tikrinti ar gražioj tvarkoj ilsisi; rado kuogeriausioj tvarkoj — visi po porą, nei vieno lyčno. Buvo ir bičių spiečių saugotojų, bet jiems neteko sugauti. Išgerta nemažai alučio, visi dalyviai liko patenkintais.

Spalio 7 dieną dar liko keletas svečių, atėjo kaimynai atsi pagirioti datiesti ir užbaigti vestuves, 9 val. vakare, draugiškais pasikalbėjimais.

Spalio 8 dieną ėmėms už darbo išvežiojom kaimynų skolintus daiktus, ėmėm ir vežėm nuo lauko išdirkusius linus. Vakare atvažiavo Razalimo valsčiaus raštininkas, p. A. Atkočiunas, parašė musų šeimynai naminį sutartį, pasidalinime tėvo turto.

Spalio 9 d., oras netikęs—vėjas su lietum, lauke dirbti negalima. Moteris valo vestuvninkų primintus namus. Aš rašiau dienyną. Buvo atvažiavęs iš Razalimo miestelio Icko sunus — Šmuila, pirko telyčiukės skurą. Apsakė apie buvimą Rusijoj laike karės, ten jam netiko ir grįžęs į Lietuvą ir sako čion mano tėvynė, čion mirsiu; teisingas, draugiškas žydelis, kaimynų mylintis, bet dar kiaulienos mėsos neišmoko valgyt.

Gavau laiškus nuo J. Kapočiaus iš Racine, Wis.—su daug naujienų. Iš amerikiečių esančių Lietuvoj S. Vaitelio ir J. J. Kvaraciejaus; abudu b u v o kviesti į vestuves, bet per mažai laiko buvę negalėjo atvykti — sudėjo del manęs ir mano Varutės geriausius velijimus.

Spalio 10 d. Prisiėjo buti namuose, nes vakar naktį buvo didelė audra — mus gyvenimo stogą atardė. Visoj Lietuvoj išgriovė daug telegramų stulpų ir nemažai stogų nuardė. Iš po audros, sekė lietus ir oras gerokai atvėso. Vakare su žmonele abudu nuvažiavom į Razalimą, atsiėmėm iš pašto laikraščius. Vakarienės gerai bulvienės prisivalgę anksti atgulėm.

Spalio 11 d. Atsikėlėm 2 v. ryto ir pusryčius užsivalgę, išvažiavom į Labos stotį. Arklį palikę prie p. Pronskiečio 6. v. v. traukiniu nuvykom į Panevėžį. Lankiaus reikale tėvo turto pasidalijimo prie notarų. Pasipirkę smulkių daiktelių grįžom laimingai į namus 10 val. vakare. Laukiant traukinio Panevėžio stotyje, stoties sargas valgiusius vyrus už prikrėtimą ant stalo ir grindų, subarė, kad laikytusi švaros. Vienas pilietis, matyt, per daug valstybinės buvo ragavęs, pradėjo sargą negražiais žodžiais kolioti, ir už koliojimą buvo areštuotas už ką užsimokėjo penkis litus pabaudos.

Kelyj važiujant nuo Labos kilometras tolio nuo Labos stoties, randasi Areiniškių dvaras. Ten yra nuo baudžiavos laikų žymės, nes baudžiavos laikais Areiniškių dvare gyvenęs ponas Trašauskas. Jis turėjęs sunų vardu Mataušas. Jaunas, suaugęs ponaitis turėjęs žmogaus širdį. Vieną syk teko jam matyt kaip jo tėvas kotavojęs lietuvius baudžiauninkus, bandęs sunus savo tėvą perkalbėti, bet senis jo nepaklausęs ir toliau taip nežmoniškai, žvėriškai elgėsi. Nepakęsdamas ponaitis, ėmęs revolverį ir nusišovė. Tada seniai Trašauskai ėmė mylėti darbininkus ir juos vaišinti. Sunaus išlieto kraujo vietoj pastatė apskritą iš skeltų akmenų aukštą paminklą, kuris ir dabar tebestovi. Mataušo vardu pastatė Sidabrave murinę bažnytėlę, įtaisant didįjį altorių su Šv. Mataušo atvaizdu ir dabar vardo dienoj buna Šv. Mataušo Sidabrave didžiausi atlaidai. Mat ką tai reiškia vieno žmogaus tikslingai pasišventusio nekaltai išlietas kraujas už žmonių varguolių teises. Jo nė bet darbas idejalinis pasiaukavimas liko nemirtinu.

Spalio 12 d. sekmadienis, mama su tarnaite po pusryčių išsiskubino į bažnyčią. Sako: "tie žmonės tiki į raštus, bet netiki į šventą raštą." Aš pastebėjau, kad šventuose raštuose vien žydiškos pasakos. Mes visi likom namie; klausėmės radio, skaitėm laikraščius ir broliai pasakojo, kad vakare buvo dviejose kulimo pabaigtuvėse, matė "nuogos" kulturos. Po pietų suėjo pas mus kaimo jaunimas ir linksmiai visą vakarą dainuodami daineles praleido laiką.

Spalio 13 d., kėlėmės anksti rytą, mano moteris, sesuo Borta ir brolis Benis, išgėrę po stiklą arbatos išvažiavom į Raginėnus prie Kazlauskų padėt kulti. Dirbau visą dieną prie kulimo. Pirmiausiai parvežėm iš kaimyno kuliamą mašiną. Kulėm septynias valandas. Gerokai pavargau ir dulkės akis pagriaužė. Buvo atvykus Žilinskienė, tetulė, prašyt manęs paskolos, ji viena gyvena, turi 15ha. žemės ir dar neužtenka, aišku, kad netaupo, atsisakiau sušelpti. Bekuliant p. Kazlauskienės iš esančios klety prapuolė 80 litų. Pabaigę kulti, namiškiai nėramus apsiverkę, tarpusavy barasi, kad negeroj vietoj buvę pakavoti, bet ant rytojaus rasti pinigai įkišti į grudus. Tur but vagiliukas verkiančių pasigailėjo ir neturėdamas drąsos pasisavinti, įkišo į grudus.

Spalio 14 d. Abudu su žmonele buvom nuvažiavę į Šeduvą išgauti du nuorašus vedybų metrikų. Vargonininko p. Bielinio neradom name. Jo žmona paaiškino, kad reikia dviejų po du litu markučių, kaipo žyminio mokesčio ir už nuorašus po 4 litus. Šiaip iš Lietuvos piliečių ima po du litu, o iš Amerikiečių dvigubai. Pinigus paėmė tuojaus, o darbą atliks kaip bus vargonininko rugiai iškulti. Pamaniau sau: "del tokio mažo reikalėlio prisieina gaišti dvi dienos, nes Šeduva randasi atstu 20 kilometrų nuo Meldinių. Jei valdžia tvarkytų metrikacijas, tokios gaišatienės ir išnaudojimo nebutų. Dabar iš bažnyčios skverno nėra ką geresnio tikėtis.

Spalių 15 d. Aš ir mano moteris Varutė, buvom nuvykę į Arimaičių kaimą svečiuose, prie Povilianskių. Namuose neradom nei vieno žmogaus, visi išėję laukuose dirbo. Nuėjęs į lauką, radau senutę Povilianskienę su tarnaite burokus raunant; parsistačiau kas esu — mama sušuko "ak Dieve! tai tu vaikeli tas brangus svečias, apie kurį musų sunus Feliksiukas, gyvenantis Kenosha, Wis. yra rašęs, kad atvažiuosi musų aplankyt. Kaip linksma, kapi malonu tave matyt, tarsi savo sunų matau" ir suašaromis akyse senutė palinkusi iš džiaugsmo, drebančiomis rankomis apsišluosčius purvus, ėmė mane sveikinti.

(Bus daugiau)

VEDYBŲ REIKALE

Budavo įvairių keblumų del padarytų civilinių jungtuvių Klaipėdos krašte ar užsienyje. Vieni aiškindavo, kad tokios jungtuvės Lietuvoje neturi galios, kiti, kad jos galiojančios.

Išvengimui nesusipratimų, tas dalykas išaiškinti buvo pavesta vyriausiajam tribunolui.

Nesenai vyriausias tribunolas bendrajame savo susirinkime šį dalyką išaiškino, kad 1. Civ. Įst. X.t. 1 d. 85 str. ir1836 metų vedybų statuto 1,24 ir 192 str. nėra priešingi Lietuvos Valstybės Konstitucijai ir odel turi buti laikomi veikiančiais, sudarant bažnytinių vedybų aktus; 2. Didžiosios Lietuvos piliečių padaryti Klaipėdos krašte ir užsieny civilinių vedybų aktai turi buti laikomi galiojančiais ir Didžiojoj Lietuvoj; 3. Lietuvos piliečių-katalikų padarytieji užsienyje persiskyrimų aktai neturi Lietuvoj galios, jei vedybos buvo bažnytinės.

Manoma, kad dabar del vedybų nebeliks neaiškumų.

Motyvuotą nutarimą gerb. "Sandaros" skaitytojams prisiųsiu su paaiškinimais.

Garsinkitės "SANDAROJE"

ŠVEDŲ AMERIKOS LINIJA

Iš NEW YORKO į KLAIPĖDĄ
Per Gothenburgą
TRUMPAS KELIAS į LIETUVĄ per ŠVEDIJĄ

DIDELIAIS, NAUJAIS ir MODERNIŠKAIS
Švedų Motorlaiviais
Lietuvos Keleivių ir Pašto Patarnavimas
Persitikrink Švariais, Moderniškais Laivais, Mandagiu Patarnavimu ir Skaniu Maistu
Paranki Kelionė į
LIETUVĄ
Užsisakykit Vietas Dabar!
Laivų Išplaukimai iš New Yorko

S.S. Drottningholm . .	Gruod. 27
M.L. Gripsholm	Sausio 17
S.S. Drottningholm . .	Sausio 31
M. L. Gripsholm . .	Vasario 21
S.S. Drottningholm . .	Kovo 14
M.L. Gripsholm	Kovo 28

Informacijos ir iliustruotas cirkulioris su žemlapiu (Lietuvių kalboj) gaunamas kreipi a n t is pas savo agentą, arba:
SWEDISH AMER. LINE
21 State St. New York

Lietuvos Nepriklausomybės Švente Artinas

Dideles Iškilmes ir

KONCERTAS

Su dideliu ir turtingu programu rengia

SANDARA

Sekmadienyje

Vasario-Feb. 15 d., 1931

LIET. AUDITORIJOJ

3133 South Halsted Street

Pradžia 7:30 val. vakare

Visi Chicagos lietuviai kviečiami ruoštis prie šios musų žymiausios tautinės šventės, kuri trylika metų atgal pradėjo naują gadynę Lietuvos istorijoj Nepriklausomybės paskelbimas yra taip svarbus ir reikšmingas, kad metinių jo sukaktuvių negalime praleisti be tam tikrų iškilmių.

Ši šventė yra ruošiama tam, kad palaikius Amerikos lietuvių ryšius su savo senąja tėvyne; kad sustiprinus čia Amerikoj atskiros tautinės kulturos židinį ir nors netiesioginiai priminus beaugančiam jaunimui, jog jų tėvų žemė nebėra vergų šalis, bet laisva valstybė. NN

Su šitokiu jausmu ir troškimu rengkimės pasitikti tą svarbią dieną—Vasario 16.

Nekaltų bernelių daina

Kelkim taurę, mieli broliai,
Saldų vyną gerkim.
Ir jaunystės skaisčias dienas
Šiandie mes pagerbkim.
Prisiminkim tas mergeles
Kurios mus žavėjo;
Suviliojus musų širdį,
Už kitų išėjo.
Už draugystės brangų jausmą
Dar ragaukim vyno.
Jog viens kito neužmiršim,
Tegul visi žino.
Siekiam bendro idealo
Nekaltų bernelių,
Prieš vergiją ir sijoną
Nebelenksim kelių.

—Savas.

ŽIOPLIŲ R-R-R-REZOLIUCIJA.

Kaip paprastai visi gudruoliai prieš Naujus Metus pafiksina rezoliucijas arba pasiunčia pasveikinimus savo frentams su Naujais Metais. Bet mes Žiopliai pražiopsojome tą laiką, tad nors dabar savo liunkėjimus siunčiame savo kolegams.

Pirmiausia štai ką mes norime pasakyti savo artimiems kaimynams, raudonanosiams tavorščiams:

Kadangi jie yra visuomet priešingi visiems įstatymams, tad mes manome, kad jie sutiks ir priims šį musų pasiulimą bei linkėjimą ir kadangi Šv. tėvas tik ką išleido įsakymą, kuriame draudžia apsivesti katalikui su nekatalike, bet nepasako rasių skirtumo, tai dabar nei parafijonys neturės teisės pykti ant tavorščių už giminiavimą su State stryto "obivateliais," nes daugelis iš jų yra Rymo piliečiai Tad šiuomi musų tavorščiams plačiai atsidaro durys į tarptautiškumo platinimą, bei apsikeitimą lytimis su juodukais.

Mes Žiopliai linkime ko geriausių pasekmių jums šiame musų linkėjime.

Dabar vinčiavojame "Padaužas," ir linkime 1931 dar geriaus nusidaužyti nosis. Tik patariame kaipo geriems Žioplių kolegoms nesilankyti į tavorščių—proletarijušų restaurantą, nes kakarovičius kartais krisdamas nuo lubų gali nepataikyt į "raudonus kopustus," bet užkristi ant plikės, tuomet kiltų vaidai tarpe dviejų niternacijonalistų, nuo ko ir arklių komitetas gali nukentėti.

Profesoriui Kampinin k u i, linkime palaikyti ko tampriausius ryšius su savo kolegomis Afrikoje, kurie tyrinėja monkių giminę. Taip, kad, reikalui ištikus butų galima lengvai priparodyti, kad visi Profesoriaus Kampininko rėmėjai ir šalininkai yra monkės provaikiai, o su turtu pakaušy dar ir šiandie nėra atsitolinę nuo jos "Cincilencijos" govrilos.

Tai tiek, ką mes nutarėm siųsti rezoliucijų. tik patiems pračvieniausiems s t v a r a i n i o m s.

Kuriems rezoliucija nepasiųsta, o norite jos gauti, tad kreipkitės prie "Žioplių Štabo," o mes pafiksisim.

Perkuno Vaikas.

Buvęs komisaras—Pilsudskio tarnas

Varšuvos "Robotnik" praneša, kad tardytojas Demant, kuriam Pilsudskio valdžia pavedė tyrinėti suimtųjų seimo atstovų bylas, yra buvęs bolševikų komisaras sovietų Rusijoje. Iki 1921 m. Deman tarnavo Leninui, paskui atvyko į Lenkiją ir dabar tarnauja Pilsudskiui.

Į Brest Litovską Lenkijos diktatorius buvo sukišęs prieš seimo rinkimus stambiuosius opozicijos vadus — vieną buvusį Lenkijos premjerą, keletą buvusių seimo atstovų ir visą eilę armijos oficierių. Ne vienas tų žmonių kariavo Lenkijos pusėje, kai ėjo karas tarpe Lenkijos ir Rusijos. Dabar Pilsudskis paskyrė buvusį rusų bolševikų komisarą tuos žmones tardyti.

Kas tarnavo vienam diktatoriui, asirodo, tam nesunku yra pereiti tarnybon pas kitą diktatorių.

MUSŲ PASAULIS IR BERYBĖ

Aukštybių paslaptis tyrinėjant

Jeigu jus pažiurėtumėt aukštyn į sutirštėjusią grupę Andromeda vadinamą ir pastovėsit keliatą momentų studijuojant tamsiausią žvaigždutę, jus pastebėsit, jog jos šviesa nėra koncentruota, bet išblaškyta.

Ši žvaigždė yra savotiška ir vos matoma nuogai akiai. Ištikro sunku ją pavadinti žvaigžde; greičiau tai yra ištisa visuma (universe).

Tas parodo, jog saulė ir daugelis kitų žvaigždžių, kurias matome per teleskopą, dar nėra galas. Čia tik yra sala, oazis tyrumos platumoj, kurių galima begaliniai priskaityti.

Tas šviesos kibirkštėlis, kurį matome prie Andromeda grupės yra pavyzdys daugeliui, kurių nematom. Jis tolimas ne tik erdvėj, bet ir laike. Pirma negu prasidėjo musų istorija to šviesa, kuri dabar dar pasiekia musų akis pradėjo savo kelionę tarp tolimų salelių. Kelionė užbaigta, grupė nuklydo kaž kur begalynėn, bet šviesa mesta iš ten dar vis ateina į mus. Kada ji pasieks žemę, tuomet dings iš musų akių.

Tarp viso šito mišinio ir platumu, kur mes, žmonės, priklausom? Musų namai, žemė, yra penkta ar šešta planeta, priklausanti nežymiai žvaigždei — saulei — viename skaitlingų salų plačioj berybėj.

Dauguma dangiškų kunų atrodo dideli medžiagos gabalai, nepaprastai aukštos temperaturos. Ne retai susiformuodavo ir šaltesni rutuliai, tinkami gyventi, bet jų nebuvo daug. Gamta, matomai nusitarė vystytis karščių kamuolių pavidale, bėgyje milionų metų.

Į musų žmogų galima žiurėti kaipo mažulelę dulkelę, kuri erdvėje nieko nereiškia.

—S. A. E.

Gulotos Ašaros

(Tąsa)

Ornamentais išmarg i n t o j asloj sėdėjo tamsi, niuriai mumanti minia. Tai daugelio galvų ir rankų butybė, kuri skundės savo vargais dievaitei. Niuriai skambėjo tos minios rituolas šventovės sienose, kilęs iš krutinės vidaus monotoniškas fanatikų maldos garsas darėsi Aristidui nejaukus. Stiklo garso varpas suskambino vidunaktį. Minios kunas aslos vidury susklio, pavirtos atskirais šėšėliais. Apsvaigę veidai išsitempė šviesoj, kuri tirštu pluoštu puolė tiesiai į juos.

Uždanga persiskyrė. Tamsiai žalios spalvos dugne stovėjo dievaitė. Skambųs ausinio audeklo drabužiai dengė jos kuną, jos galvą puošė auksso vainikas, kurio smulkųs siulai tįso ant veido; jos veidas buvo maldingai nukreiptas į sanktarijaus skliautą. Minia nustebusi susting o— iš dievaitės akių tryško stambųs ašarų perlai ir stambiais. lašais riedėjo per skruostus žemėn.

Šviesa vėl palengva bleso. Verkiančios dievaitės paveikslas misteriškai nyko tamsoje.

Aristidas buvo apimtas paslapties. Ilgai sėdėjo norėdamas vidujinės šviesos tai paslapčiai nušviesti. Jis drauge matė ir tamsią du syk matytą kilnią esybę ir nežemišką verkiančios dievaitės veidą. Pagalios bematė drebančios šviesos pluoštą, kuris ėjo iš dievaitės širdies, ir jos ašaras.

Vieną vakarą atsitiko kažkas nepaprasta. Aristidas buvo pagodoj. Paskutiniai tikintieji apleido šventovę. Jos priemenė ir ruimas paskendo šviesoj. Jis galėjo išeiti nepastebėtas. Tik išėjęs pro duris, jis išgirdo triukšmą. Atsigrįžo, paklausė ir artinos į triukšmo pusę.

Iš vieno šalutinio ruimo girgėti buvo kukčiojimas, tylus moteriškas balsas, paskiau barnis, kliksmas ir vėl tylus verksmas. Aristidas priėjo arčiau ir pro siaurą langelį aliejinės lemputės šviesoj pastebėjo stambių veido bruožų

Prieš jį ant žemės raitėsi moteriškė. Jos akys buvo išgąsčiu apimtos, jaunas ir gražus veidas, reiškė skausmą, juodi plaukai sudraikyti. Jos kuną dengė tamsųs rubai — jis pažino ją. Aristidas užmiršęs viską, puolė į vidų, įtempės visas jėgas perbloškė tą vyrišką. Pasigirdo keiksmas, paskiau visa nutylo. Visa tai įvyko viena akimirka. Aristidas atsipeikėjęs pajuto laikąs savo rankose moteriškę.

Tą naktį ir kitą dieną jis indus išlaikė savo margoj parduotuvėj. Vienumos apimta Galota gludojo prie jo kojų ir žiurėjo jam į akis. Jos ramiose akyse spindėjo dėkingumo šypsena, pravertos luputės rodė dvi eiles baltų ir smulkių dantų. Tamsaus veido bruožais klajojo liudnų minčių šėšėliai. Tyliai, mikčiodama ji pasakojo apie žiaurų siamietį, kurio globon ji buvo atiduota po tėvų mirties.

"Suprask mane, pone," šnibždėjo jos lupos, "jis su manim žiuariai elgėsi, jis turi piktas akis, kiti, sako, kad jis savo akim gali žmones žudyti. Ar jis savo piktom akim mane kada nenužudys?"

Ji nutilo. Rodėsi, kad ji savo mintim kažin ko ieško. Neramiai apsidairė kambary. Vėl pradėjo kalbėti. Norėjo kažką atsiminti, tačiau nieko neįstengė.

Kitą naktį Aristidas ją nuvedė į artimesnį priemiestį pas vieną seną prancuzę, kurią jis pažinojo. Prie šios geros žmonelės Gulota gavo motinišką globą.

Naujose aplinkybėse Gulota skleidė savo žiedus ir brendo į dvasingą ir gana paslaptingą butybę. Ji kaskart buvo kitoniška, nebe ta. Dažnai rodėsi žaidžiančiu kudikiu, kartais tolima nuo šio pasaulio reikalų, kartais visai savotiška gamtos kuriniu su stipriais sveiko gyvulio pajautimais. Tačiau visados ji buvo moteriškė, grakšti, maloni ir patraukianti,. Jos balsas ir palytėjimas buvo žavėtinas.

Aristidas ir Gulota keliavo drauge per tropiškus miškus, ilsėjosi pavėsy Saigono upės pakrantėse arba plaukė kanu ligi Donajo upės įtakos. Ištisas naktis jiedu svajojo žiurėdami į vandens veidrodį arba signalinių šviesų žaidimą Saigono uoste iš milžiniškų reflektorių. Kartais jų laivelį pavydavo ir pralenkdavo nedideli garlaiviai. Naktį jie perspėdavo juos triukšmingais garo švilpais, lyg žvėrių staugimu džunglėse. Dangus mirgėjo nesuskaitoma da u g y b e žvaigždžių.

Ateitis daug žadėjo, o juokdarių žmonelių viltis ant to dar kalnus statė.

Vieną vakarą, kai atmosfera veikė narkotiškai, Aristidas savo parduotuvėj įsisvajojo. Buvo tamsu, bet jo svajonės skaisčiai švietė. Jis jautėsi lyg šviesos pilname stiklo inde.

Tačiau prieš jį stovėjo tamsus šėšėlis. Jis išgirdo svetimą žmogų kalbant negryna prancuzų kalba ir, pamatęs svečio gestus, pažino indusą.

Kitą dieną tą pačia valanda šis svečias vėl pasirodė. Jis sakėsi esąs vertėjas prie "Compagno Nationale de Navigation" Saigone; jo pavardė Haimam Shira; jis pasakojo apie planuojamą privatišką medvilnės prekybą. Tam darbui esąs reikalingas veiklus žmogus, kuris gausiąs žymią pelno dalį. Aristidas svarstė galimybes, galvojo. Jis svajojo įsigyti namukus, ryžių lauką savo laimei su Gulota, o tam buvo reikalingi pinigai. Shira sakė, jog kelionei pakaksią trijų dienų. Einamą darbą tuo laiku už jį galės padirbti O'Mara, o Gulota ligi sekmadienio palauks ir viena.

Pagalios jis sutiko. Jau kitą dieną Aristidas su Shira nuvažiavęo 75 kilometrus geležinkeliu į Mytho, kuriame turėjo tuo reikalu susitarti. Vos ten sustojo, Shira pranešė, girdi, kilę šiokių tokių sunkumų ir reikią dar toliau keliauti reikalui apsvarstyti. Kitą dieną Makhongo upe jiedu nuplaukė žemyn, pro puikias ir derlingas lygumas prie Kinų Pietinės juros kranto. Sustojo ramioj ir gražioj įlankoj. Iš čia jiedu persėdo į burinį laivelį; pučiant tinkamam vėjui, pavakarėj jie pasiekė Kamoa iškišulį.

Naktį vėjas nurimo; greičiui sumažėjus, tik kitą rytą tepamatė Poulo-Dama-Grupe. Vakare pasiekė kelionės tikslą sustodami prie Tamasu salos.

Shira pasiulė suieškoti biznio draugą ir pas jį sustoti nakvynei. Laivo palydovams įsakė laukti sugrįštant, o pačiu du nuėjo į salą toliau.

Naktis buvo tyli ir žvaigždėta. Abu vyrai keliavo lygiu lauku, kuriame draikės migla, o iš jos vietomis kyšojo atskiros palmės. Aristidas nuo ilgos kelionės jautėsi pavargęs. Staiga jis galvoj pajuto baisų skausmą, išgirdo laukinį užėsį kraujo induose...

Tai buvo viskas, ką jis begalėjo pasakyti, kiek laiko jis ten išgulėjo. Saulei iš aukšto negailestingai kaitinant, pirmą sykį jis atvėrė sunkias akis ir pamatė gulįs krumuose pusiau apmestas lapais ir šakomis. Ilgai jis negalėjo atsiminti, kaip jis čia pateko, kad jo laukia Saiganas O'Mara ir Gulota, kad jis darė su Hainum Shira biznį.

(Bus daugiau)

Iš Klaipėdos Krašto

Apie "žaliąjį frontą"

"Einheitsfrontininkams" vokietininkams paskutinio seimelio laikais ima gręsti pavojus iš "žaliojo fronto." Neturint galvoj tokio fronto realizavimą, visgi reik pripažinti, kad Klaipėdos gyvenime reiškiasi perėjimas nuo kulturinių dalykų prie ekonomiškųjų. Prieš keletą dienų ir vietinėj Klaipėdos spaudoj tasai klausimas buvo plačiai apkalbamas. Priežastį tam davę lietuvių partijų lyderiai Borcherto korespondencija su Landwirtschafts partijos lyderiu Konrodu del sudarymo bendro agrarinio bloko seimelyj prieš direktorijos sudarymą ir ukiškųjų įstatymų svarstymo seimelyj. Pirmas žygis buvo padarytas iš lietuvių pusės. Borchertas tada rašė minimai vokiečių ukininkystės partijai kad Klaipėdos krašto laukininkystė yra didžiame krizyje ir kad ukininkų atstovams reikia mesti visus politinius įsitikinimus, ir daryti vieningą bloką seimelyj, kad ukininkai sudarytų ukininkų direktoriją ir sutvarkytų žemės ukį liečiančius įstatymus. Landwirtschafts partija pareiškė į tai, kad butų toks blokas labai naudingas, tik, deja, jų nusistatymai kulturiniuose klausimuose esą skirtingi, kas tuo tarpu ir trukdo tam "žaliajam frontui" susitverti. Nors tuo tarpu to ir nepasisekė atsiekti, bet yra matytis, kad šis susirašinėjimas sušvelnino santykius tarp minėtų partijų, ir pirmojo seimelio posėdyj jau šios partijos balsavo išvien už paduotą naujo užvertinimo įstatymo projektą, kur iki šiol buvo nuolat skirtingų nuomonių.

Aišku, juo ekonominiai interesai didėja, juo kulturiniai, politiniai randasi bereikšmiai, kas veda kraštą prie ramumo. Vokietininkams tas, žiroma, nepatinka, ir jų laikraštis "Memel Dampfboot" šiai susitarimo idėjai iškilus, ėmė nagrinėti lietuvių ydas, kad tik Landwirtschafts partija neužsimanytų su lietuvių partija susiartinti ir nepadarytų galą vokieškam kulturbundui. Bet ir tai, kol šiai partijai tebevadovauja tokie žmonės, kaip Gubba, kuris vežė skundą į Genevą prieš Lietuvos vyriausybę, yra sunku daug ką tikėtis.

Vokiečių spauda apie naująjį seimelį.

Rytprusių laikraščiai, kurie akylai seka visą Klaipėdos gyvenimą, III seimelio atydaryme rado "nepaprastų" dalykų. Karaliaučiaus "Algemeine Zeitung" ir "Hartungsche Zeitung" baisiai pasipiktino gubernatoriaus kalba, pasakyta seimelio atidaryme. Esą jis apkaltinęs klaipėdiečius nelojališkumu prieš Lietuvos valstybę ir pasakęs, kad esą vokiečių įstatymų, kurie yra pasenę, netinkami ir turį buti pakeisti. Tokio turinio kalbą, jie vadino negirdėta! Tarytum vokiečių įstatymai turi tikti visiems kraštams ir visiems laikams. Laikams kintant, įstatymų leidžiamosios instancijos nepajiegia duoti tokių tobulų įstatymų, kurie ilgiems laikams tiktų bent savo kraštui. Tuo labiau vokiečių įstatymai nebetinka Klaipėdos kraštui, atsidurus jam kitose gyvenimo sąlygose, prisijungus jam prie Lietuvos.

Apie naująją direktoriją.

Šiomis dienomis gubernatorius tariasi su p a r t i j ų lyderiais del direktoriato, net ir tada, kada malonųs skaitytojai skaitys šį iš Klaipėdos laišką, reikia manyti, kad Klaipėdos kraštas savo direktorijos dar neturės. Ypatingai po Ženevos skundo, direktorijos darymas yra žymiai pasunkėjęs. Vokiečiai reikalauja, kad direktorija, net ir prezidentas butų iš seimelio daugumos partijos, ko negali prileisti centro valdžios atstovas — gubernatorius ,nes daugumos partijos žmonės—dirba del Berlyno ir nepakenčia Lietuvos. Konvencija gi duoda teisę gubernatoriui paskirti direktorijos prezident. Bet kaip paskutinis įvykis su direktorijos nariais parodė, vokietininkai, įrodynėdami negalį dirbti su gub. paskirtu direktor. prezidentu, reikalauja, kad visa direktorija butų iš seimelio daugumos.

Pesimistiškieji kalba, kad esamomis sąlygomis yra sunku sudaryti direktoriją, ypač ilgesniam laikui, ir šis reiškinys galįs privesti prie seimelio paleidimo ir naujų rinkimų.

—St. Vainoras.

G. Keller.

PIRMASIS SNIEGAS

Viskas miršta, viskas baigias;
Paskutinis liepos lapas,
Lyg vingiavimasis snaigės,
Krinta žemėn, kur jo kvapas.
Kaip suvytę tie lapeliai,
Mano skausmas tenukris,
Liudną mano, nykų kelią
Tepapuoš nauja viltis!
Snik, o sniege, tyras, baltas,
Denki žemę nuodėmingą,
Te gyvenimas nekaltas
Džiaugias žiema nuotaikinga!
Vėl pavasaris tau vilti
Žadins meilės spinduliais;
Skausmui nykiajam pakilti
Jis iš kapo jau neleis.

Vertė **A. Tyruolis.**

ŠYKŠTUOLIS!

Mažytis vaikas, besaugojęs savo kudikį broliuką sušuko: "Mama, susimildama pakalbink broliuką, nes jis užsisėdo ant musių popieros ir neduoda musėms ant jos tupti."

Vienodi.

Tėvas. "Klausyk, Elena, man nepatinka, tas vaikinas su kuriuo pati valkiojies."

Duktė. "Šitaip! Nesirupink perdaug. Tu jam irgi esi nuodai."

Metiniai
ŠOKIAI

— Rengia —
S. L. A. 208 MOTERŲ KUOPA

TREČIADIENY,

Sausio-Jan. 14 d., 1931

NEW ENGLEWOOD MASONIC HALL
6729 Yale Avenue

Pradžia 8-tą valandą vakare.

Vakaro pelnas skiriamas LABDARYBEI
Įžanga asmeniui $1 (su rubų pasidėjimu)
Nuoširdžiai kviečiame visus atsilankyti

Rengimo Komisija.

SANDAROS
Kalendorius

Greitai pasirodys iš spaudos metinis 1931 metų Sandaros Kalendorius.

Daug įdomių skaitymų ir informacijų.

ALTS. kuopos, draugijos ir pavieniai veikėjai prašome prisiųsti užsakymus iškalno.

SANDARA
3236 S. Halsted St., Chicago, Ill.

SANDARA

AMERIKOS LIETUVIŲ TAUTINĖS SANDAROS LAIKRAŠTIS

Lithuanian Weekly

Published Weekly on Friday by the Lithuanian National League of America

3236 South Halsted Street
Telephone Calumet 3277

SUBSCRIPTION RATES
$2.00 per year in the United States
$3.00 per year in Canada and all foreign countries

Entered as second class matter OCTOBER 25th 1928, at the Post Office at Chicago, Illinois, under the ACT OF MARCH 3, 1879

Sandara yra savaitinis laikraštis leidžiamas kas penktadienis Leidžia Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara, 3236 So. Halsted Street, Chicago, Ill.
Telefonas: Calumet 3277.

Užsisakymo kaina

Suvienytose Valstijose metams	$2.00
Užsienyj metams	$3.00

SANDAROS PLATFORMA LINK LIETUVOS IR LIETUVYBĖS

Laisva Nepriklausoma Demokratinė Lietuvos Respublika.

Vyriausia šalies valdžia ir suverenas yra pati tauta, išreiškianti savo valią, slaptu ir teisėtu balsavimu visų pilnamečių ir pilnateisių gyventojų — vyrų ir moterų.

Lietuvos Respublikos ir visos Lietuvių Tautos sostinė ir tautinio bei kulturinio gyvenimo centras yra Vilnius.

Visuotinas bešališkas švietimas ir mokslo bei kulturos kėlimas tarpe Lietuvos ir išeivijos lietuvių.

Kuoartimiausi broliški ryšiai tarpe Lietuvos ir plačiosios išeivijos Jungtinėse Valstijose ir kitose šalyse.

Bendros pastangos ir veikimas įgyvendinti Lietuvoj ir visoj tautoj plačiausius demokratybės principus.

Visiems tikėjimams ir sąžinės įsitikinimams tolerantiškumas ir atskyrimas tikybinio veikimo nuo poltinio.

Konstitucijos garantijos piliečių teisėms ir piliečių ištikimybė Konstitucijai.

Atsižvelgiant į tautos ateitį — pastangos priaugančiąją lietuvių kartą — jaunuomenę, išauklėti sveiką, apšviestą ir tautiškai susipratusią.

Amžina kova už Lietuvos sostinę Vilnių visais galimais budais — Mes be Vilniaus nenurimsim.

KLERIKALIZMO BANGOS LIETUVOJE.

Paskutinėmis dienomis mus pasiekė žinios iš Lietuvos, apie Lietuvos vyr. kivirčius su dvasiškija ir, sakoma, kad Lietuvos Užsienių Min. Dr. D. Zaunius pasiuntęs Popiežiui notą, kad jis sudraustų savo tarnus Lietuvoje, nes kitaip valdžia bus priversta nutraukti ryšius su Vatikanu. Ant kiek ta žinia yra teisinga, mums nėra žinoma. Bet kad jau klerikalai nuėjo toliau negu jiems patiems valdant Lietuvą, tai yra faktas ir valdžios negalima kaltinti už stengimąsi uždaryt kunigams burnas bažnyčiose varyt politinę propagandą.

Sprendžiant pagal nuteisimą Dr. Joną Šliupą už atspausdinimą brošiurėlės, aiškiai matai, kad Lietuvoj dvasiškija yra virš valdiška. Krikščionys-demokratai patys nebutų išdrįse padaryti tokį sprendimą, ką jie privertė padaryti dabartinius valdininkus. Nuteisimas Dr. Šliupo, tai buvo klerikalams geras padrąsinimas toliems žygiams, kas šiandiena ir pasireiškė.

Musų giliausiu įsitikinimu yra, kad Lietuvos klerikalų žygiai yra žalingi Lietuvos valstybei ir su jais anksčiau ar vėliau reikės atsiskaityti, tik liekasi klausimu, kas tai turės padaryti. Ar dabartinė vyriausybė įstengs apginti valstybinį autoritetą, ar ji atsiklaups prieš papą, kaip kad padarė p. Voldemaras, tai tik ateitis parodys.

Tiesa, nėra jau taip lengva kovoti su tais, kurie nesenai sankcijonavo jųjų nelegalį aktą. Bet nusileidimas, reiškia auginimą savo priešo ir todel vyriausybė bandys atsilaikyti. Ši vyriausybės kova su klerikalizmu nėra jau taip sunki, kaip atrodo. Lietuvos žmonės gerai žino krik.-demų darbus ir bile atsitikime, gali ateiti valdžiai į pagelbą.

Vyriausybė, kurį pajiegs kunigus suvaryti į bažnyčias ir į jų dabar laikomas vietas pastatyti svietiškius, ta vyriausybė bus istorinė Lietuvos vyriausybė.

LIETUVOS REIKALAI; YRA MŲS VISŲ REIKALAI

Kuomet mums kartais prisieina pareikšti savo nuomonė Lietuvos politiniuose ar ekonominiuose klausimuose ir jei dar ne palankiai egzistuojančiai tvarkai, tai atsiranda žmonių, kurie tuojaus pradeda rėkt, kad tai girdi ne musų reikalas. Bet kuomet tik pasitaiko kas nors blogo; pavyzdin: kuomet lenkai pagrobė sostinę Vilnių ir kuomet vokiečiai kėsinosi prie Klaipėdos, tuomet jau pageidaujama ,kad Amerikos lietuviai siųstų savo protestus, tvertų Vilniui vaduoti komitetus, teiktų pagalbę našlaičių prieglaudoms ir, galų gale, mes amerikiečiai dedame pastangų, kad sutvėrus patogesnes aplinkybes Lietuvos exportui į Suvienytas Valstijas, jeigu jau ne daugiau, tai kad nors lietuviai galėtų naudotis Lietuvos produktais.

Jeigu Amerikos lietuvių, Lietuvai parama, vienokiu ar kitokiu keliu, yra pageidaujama, tai nereikia užsigauti, kuomet mes pasakome žodį kritikos. Šiandiena mes matome, kad dabartinė Lietuvos valdžia mažai kreipia domės į Klaipėdos likimą, kuomet vokiečiai varo visokeriopą propagandą visais galimais budais. Taigi mes ir norime, kad Lietuvos valdžia kreiptų daugiau domės į gręsenti pavojų Lietuvos Nepriklausomybei iš užsienio.

Amerikos lietuviai yra nussitatę tęsti kovą už Vilnių ir kokia valdžia nebutų, jeigu ji bus to paties nusistatymo, visuomet gali tikėtis visokeriopos paramos iš Amerikos lietuvių. Taipgi amerikiečiai nemato rekalo daryti jokių nusileidimų apgynime Klapėdos reikalų. Lietuvai Klaipėda yra lygiai brangi, kaip ir Vilnius ir kitos Lietuvos dalys ir, priekto, nėra užgrobta, bet atgauta Lietuvos teritorija. Amerikos lietuvių yra toks nusistatymas ir tik tokį pat Lietuvos valdžios nusistatymą toleruos ir ji rems visais galimais budais.

Spaudos Apžvalga

NAUJI KANKINIAI

Pastaruoju laiku mes turim jau žinių, kad Lietuvos valdžia ima nagan kunigiją už varymą politikos bažnyčiose. Kunigai, kaip žinome, darosi kankiniai ir teisinasi, kad, girdi, jie jokios priešvalstybinės prop. nevaro. Net jųjų kolegos Amerikoje bando pateisinti, kad kunigai nepolitikuoja. Pav. kunigų organas "Draugas" sako:

"Kad po valdemarininkų įtaka p. Donald Day rašė šią korespondenciją, pasako ir tas faktas, jog, esą, niekur kitur Bažnyčia neturinti tiek privilegijų, kiek Lietuvoje ir Bažnyčios dėka net Voldemaras iš valdžios išstumtas."

Tai yra faktas, kuris pats už save kalba. Juk Tautininkų suvažiavime aukščiausiai figuravo kun. Mironas. Toliau jis sako:

"Panašios p. Day korespondencijos gali suklaidinti tik tuos, kurie Lietuvos gyvenimo nežino ir tuos, kurie neva nežino, kad Katalikų Bažnyčia niekur į jokios valstybės vidaus reikalus nesikiša."

Jeigu jau Lietuvoje kunigai nesikiša į politiką, tai kur jau jie kišasi daugiau. Buti Seimo nariais ir net ministeriais, tai reiškia "nesikišimą" į policiką. Tai bent liogika.

Bet štai kitoj laidoj jie patys save sumuša. Tik paklausykit ką "D." toliau sako:

"Nors Bažnyčia visada statė ir statys sielų išganymą aukščiau už viską, tačiau ji niekad nepamrišo ir nepamirš, kad jį neša atsakomybę ir už žemiską žmonių gerovę. Kaip praeitam dienraščio numery buvo nurodyta, Bažnyčia siekia teisingo turto padalinimo, protingo jo vartojimo ir tuomi amžinų tikslų siekia."

Čia jau prisipažįsta, kad jie stato ir statys sielų išganymą aukščiau visko. Reiškia, pirmoj vietoj bažnyčia, o antroj valstybė. Taip išeina, kad musų kunigams visuomet yra arčiau Roma, negu Vilnius ar Kaunas.

DAUGIAU DOMĖS Į KLAIPĖDOS KRAŠTĄ

Kadangi Lietuvos spauda gyvena po cenzuros "protekcija" tai daug Lietuvos opių reikalų bėga mums amerikiečiams nepastebimų. Bet štai gauname iš Lietuvos nuo žmonių, kurie del kokių tai priežaščių negali viešai išreikšti savo nuomonės, kreipiasi per laiškus prašydami gelbėti Klaipėdos kraštą. Štai talpiname ištrauką iš asmeniško laiško vienam amerikiečiui visuomenės veikėjui: "Dabar Jus visi, Amerikiečiai, turite kreipti dėmesio kas darosi Klaipėdos krašte. Vokiečiai, matyt, pasiryžę savo rubežius revizuoti, pradėjus nuo Klaipėdos atgavimo. Tautų Sąjunga spiria ir užverčia visokiais raštai, kurie turi įrodyti, kad yra laužioma Klaipėdos konvenciją. Greit ims rašyti, kad čia, Lietuvoje, jie yra kaipo mažumos persiekiojami. Tamstos turite suorganizuoti tam tikrą komitetą, kuris tą dalyką sektų ir kelti didelį triukšmą ir Suv. Valst. valdžią gerai informuoti. Be Tamstų pagelbos gal blogai pasibaigti. Pamanykit tiktai kokia tai Lietuva bus be Klaipėdos!"

Tai žodžiai ypatos labai daug pasidarbavusios Lietuvos atgimimo laikais ir iki šių dienų atsidavusios Lietuvos valstybės darbams.

Iš Lietuvos Sveikinimas

Gavau iš Lietuvos su gražiu žiemos atvaizdu atvirutę, kurioj rašo sekamai: Linksmų Kalėdų ir laimingų Naujų 1931 metų. Parašai Dr. K. Grinius, M. Slezevičius, D. Slezevičienė, Dr. J. Staugaitis ir F. Bortkevičienė. Gavęs nuo įžymiausių Lietuvos vadų pasveikinimą jaučiu didelį džiaugsmą, malonumą ir labai ėsu dėkingas!

Tebuna ir man leista sveikinti su šių pradžia Naujų 1931 Metų ir palinkėti geriausios sveikatos, ilgo gyvenimo. Te šviečia laimės saulutė Lietuvos padangėse.

—M. Kasparaitis.

Sveikinimas

Linksmų KALĖDŲ ir laimingų NAUJŲ METŲ linkim visiems Sandariečiam

Dr. K. Grinius,
M. Sleževičius,
D. Sleževičienė,
Dr. Staugaitis,
F. Bortkevičienė.

P-nas St. Gegužis pareiškia savo nuomonę

Devenio paskoloj buvę dokumentai, bet dingo.

Pereitam "Tėvynės" numery, SLA. prezidentas p. St. Gegužis pagaliau išdėstė savo pažiuras į tą nelaimingą incidentą su Devenio morgičiu.

Kiek pirmiau mes turėjom progos apsipažinti su komisijų posėdžio protokolu ir priimtomis rezoliucijomis. Bet ten nebuvo pažymėta atskirų Pildomosios Tarybos narių pareiškimai, o be jų sunku padaryti kokį nors galutina išvada. Senovės romėnų patarlė sako: "Išklausyk ir antrąją pusę." Ir štai p. Gegužis suteikia plačiau ir nuodugniau. Tiesa, jo raštas dar neužbaigtas ir tilps sekančiam "Tėvynės" numery, bet svarbiausi punktai, matyt jau pasakyti.

P-no S. Gegužio raštas santraukoje galima šiap paduoti:

I. Jam p. Gegužiui, yra svarbu, kad Susivienijimui butų atlyginti nuostoliai iš tų šaltinių, kurie jo supratimu, Susivienijimui yra atdari ir teisingi.

II. Dirbdamas atliekamu laiku organizacijai prezidentas negali pilnai prižiurėti kitų Pildomosios Tarybos narių darbuotės.

III. Kadangi Susivienijimas pirmo morgičiaus paskolas duoda tik savo nariam, tai apart pamatinio paskolų davimui principo—atatinkamos nuosavybės apkainavimo, dar buvo vaduojamasi ir dideliu nariams pasitikėjimu ta prasme, kad komažiausiai išlaidų ir rupesčio SLA. nariams sudarius paskolos gavimui.

IV. Buvo atsitikimų, kur paskolą suteikė vienas iždininkas su finansų komisija. Pav. Geo. J. Stungio atsitikime iždininkas adv. K. Gugis su pora finansų komisijos narių davė paskolą p. Stungiui ir tik vėliau raportavo Pildomąjai Tarybai.

V. Paskolos nebuvo duodamos vadovaujantis draugiškumo žvilgsniais. Prezidentas p. Devenį matė tik porą metų po paskolos suteikimo, o Užunario visai nematė.

VI. Kad nežiurint komisijų tyrinėjimo, pačioj Devenio paskoloj randas dar daug neaiškumų.

VII. Susirinkusieji komisijų nariai turėjo surasti tikruosius kaltininkus, o ne lygiai apkaltinti tik keturius Pildomosios Tarybos narius ir jiems uždėti užmokėti Susivienijimo paneštus nuostolius. Prezidentas eidamas savo pareigas per 14-ką metų gavęs algos $5,525.00, o dabar iš jo reiklaaujama $8,000.00 padengti nuostolius.

VIII. Kad prašant paskolos, Pildomąjai Tarybai buvo paduoti dokumentai apkainavimo. Vienas apkainuotojų buvęs p. Kazemekas Waterburio veikėjas ir bankininkas.

IX. Dokumentai turėtų buti pas sekretorę. Ji tą pripažinus pereitame seime Chicagoj, tačiau dabar jų nebesuranda. Sekretorė neteisingai informavusi Pildomą Tarybą ir nepranešusi tikrojo dalykų stovio.

Tiek tai maž daug iki šiam laikui paskelbta. Vėliau, sekančiam "Tėvynės" numery p. Gegužis gal iškels naujų dalykų.

Iš to, kas jau pasakyta, galime padaryti išvadą, jog Pildomoji Taryba permažai naudojo atsargumo, o sekretorė pasielgė priešingai advokato patarimams. Tyčia ar netyčia —ji pati turėtų pasiaiškinti.

—Š.

Memorandumas

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Centro Komiteto įteikto Lietuvos Vyriausybei Ministeriui Pirmininkui

Lietuvos Valstiečių Liaudininkų Sąjungos Centro Komitetas kreipia valdžios ir visuomenės dėmesį į susidariusią šiuo metu sunkią Respublikos padėtį.

Lietuvos užsienio politinė buklė yra dabartiniu momentu apibudinama tuo, kad greta chroniško lenkų pavojaus yra atsiradęs dar ir vokiečių pavojus Lietuvos nepriklausomybei. Kol Lietuvai teko kovoti tiktai Vilniaus klausimu, kol Lenkijos pasikesinimai prieš Lietuvos nepriklausomybę galėjo buti kiekviename atsitikime paraližuojami Vokietijos ar Sovietų Rusijos pagalba, kol Vokietija, ne aktualindama savo interesų Klaipėdos Krašte turėjo galimybės remti Lietuvą josios kovoje prieš Lenkiją, — tai Lietuvos užsienio politika galėjo vargais negalais atsispirti prieš Lenkų politikos spaudimą. Tačiau dabar, kai Vokietijos parama Lietuvai prieš Lenkiją virsta tarptautiniam forume nebeįmanoma; tarptautinių santykių etika neleistų Vokietijai vesti Tautų Sąjungoje Lietuvos linkui dvi atskiras linijas: viena Klaipėdos byloje prieš Lietuvą ir kitą Vilniaus byloje už Lietuvą. Greta Prancuzų-Lenkų spaudimo į Lietuvą neišvengiamai atsiranda tuo budu ir Vokiečių spaudimas. Tai sudaro pavojų Lietuvos Valstybės nepriklausomybei.

Vokietijos nusistatymas Klaipėdos klausimu yra aiškiai pasireiškęs Vokietijos "Staats partei" priimtųjų partijos suvažiavime Hanovero šio mėn. 9 d. rezoliucijose, kuriose tarp kitko reikalaujama, kad Klaipėdos Kraštas butų grąžintas Vokietijai. Ši Vokiečių opinijos nuotaika yra tuo aiškinama, kad Rytų sienų revizijos klausimas yra tapęs visai aktuale dienos problema, kuriai vykdyti einama mažiausio atsparumo kryptimi. Klaipėdos klausimo revizija, ar tai konvencijos peržiurėjimo, ar tai krašto grąžinimo Vokietijai keliu, atrodo Vokietijai kaip pirmas realus politinis pasikėsinimas prieš teritorialę Versalės nustatytą tvarką. Šiais sumetimais besivaduodama, Vokietijos politika nekiek nėra užinteresuota vengti konfliktų su Lietuva Klaipėdos reikalais. Atvirkščiai ji stengiasi pasinaudoti jais savo revizijos reikalavimams pateisinti.

Atsiminus šias Vokietijos politikos tendencijas, yra pamato manyti, kad josios spaudimas į Lietuvą eis juo didyn, juo stipresnė bus Vokietijos revizijonistinė akcija ir juo geresnės bus šios akcijos perspektyvos. Šiuo atvėju Vokietijos naudai veikia dar tos aplinkybės, kad Vokietija yra visiškai įsitikinus, kad bet koks "modus vivendi" tarp Lietuvos ir Lenkijos nėra galimas, be to, kad Lietuvos vidaus politinis režimas sudaro Lietuvai negiamą tarptautinią opiniją, kuri žymiai mažins Lietuvos atsparumą Tautų Sąjungos forume.

Tokia Vokietijos politika link Lietuvos yra nudien Lenkijai pakeliu. Lietuva netenka Vokietijos paramos Tautų Sąjungos forume, kuriame yra koncentruota Vilniaus byla. Tuo budu Lenkija, kuri praktiškai negalėjo lig šiol pasinaudoti teikiamomis jai gruoddžio mėn. 10 d. Voldemaro priimtos rezoliucijos politiniais galimumais, sugebės priimti einant Tautų Sąjungos pakto str. 15 par. 6 vienbalsią rezoliuciją, kurios nepildymas gali patraukti Lieutvai sankcijų. Antrą vertus, Lietuvos kova prieš Vokietijos aspiracijas turi iššaukti tam tikrus procesus Lietuvoje, kurie gali žymiai susilpnyti prieš lenkišką nusistatymą Lietuvoje. Paėmus kruvon, Lenkijos poziciją Lietuvos atžvilgiu stiprėja ir duoda pamato manyti, kad lenkai bus ginčitinais klausimais dar mažiau sukalbam,i negu lig šiol.

Tautų Sąjungos Tarybos sesijai besiartinant reikia laukti, kad abi Lietuvai keliamos bylos, Klaipėdos reikalais ir tranzito klausimu, susidurs su ypač nepalankią Lietuvai nuotaiką, kurios pasekmėje Lietuvai teks nusileisti ir **tuo prileisti prie precedento, kad svarbiausieji Lietuvos egzistencijos klausimai butų sprendžiami prieš Lietuvos interesus ir norą.** Turint omenyje gana populiarų Vokietijoje ir net dalimis Prancuzijoje sumanymą Vokietijos—Lenkijos teritorialinį ginčą, Lietuvos kaina, išspręsti, toks precendentas reikštų Lietuvos nepriklausomybei didelį pavojų.

Vidaus politika.

Pamatinis musų vidaus politikos bruožas — tai valdžios kova su lietuviškomis politinėmis, ekonominėmis ir kulturinėmis organizacijomis. Tai kovai valdžia gaišina ir pinigus ir laiką, ir energiją. Kurybiniam darbui, vidaus gyvenimui tvarkyti valdžiai laiko ir energijos nedaug lieka. Valdžios žmonės reiškia savo spaudoje pasitenkinimo, kai pasiseka konstantuoti lietuviškų organizacijų apmirimą. Karo stovis, susirinkimų varžymas iš tikrųjų daro visokį veikimą negalimu. Šiuo metu paralizuotas veikimas net tų organizacijų, kurios veikė prieš karą ir turėjo didelės reikšmės musų tautos atgimimui. Prieš karą ir Seimo laikais visoje Lietuvoje veikė ištisas tinklas Jaunimo Sąjungos kuopelių. Jaunimas turėjo kulturinimosi ir švietimosi darbo. Visur buvo rengiami vakarėliai, paskaitos, susirinkimai, sportas, blaivybės platinimas, radio ir tt.

Komendantai, policija nuslopino šį jaunuomenės judėjimą — jaunimui pasiliko smuklė, vakaruškos, peštynės. Išnyko kaimuose "Kulturos" bureliai, kurie skleidė kaime literaturą, ragino jaunuolius mokytis. Vietos savivaldybės, kuriose galėjo reikštis vietos žmonių iniciatyva, kuriose žmonės buvo pratinami kulturingai, visuomeniškai gyventi ir opiausius savo reikalus spręsti — paverstos biurakratiškomis įstaigomis, kuriose šeimininkauja apskrities viršininkas ir valdininkai. Tokios savivaldybės liko visai svetimos musų žmonėms, kurie žiuri dabar į jas, kaip į prieškarines "volostnyje pravlenija." Tarnibiniais ir policiniais suvaržymais neleidžiama veikti Lietuvos Mokytojų Profesniai Sąjungai, kuri dar 1905 metais kovojo už lietuviškąją mokyklą.

Žodžiu, visas kulturinis ir politinis lietuviškos visuomenės judėjimas karo stovio, karo cenzuros, komendantų ir policijos suvaržytas.

Žmonėse įsivyravo kits kitu nepasitikėjimas, baimė, atvirai pasikalbėti apie valstybės reikalus, nes kiekvienas žino, kad gausinga politinės policijos agentų ir šnipų armija seka beveik kiekvieno piliečio žingsnį. Žmonės suskirstyti į sekamus ir sekančius į ištikimus ir neištikimus valdžiai. Nepritarimas esamam režimui kvalifikuojamas kaipo neištikimybė tautai ir valstybei. Todel dauguma piliečių įtraukta neištikimų "pavojingų" skaičiun. Įtraukti ir tie, kurie visą gyvenimą kovojo del tautos laisvės ir nepriklausomybės.

Kai lietuviškoji visuomenė karo stovio, cenzuros, laisvių suvaržymo, komendantų ir policijos suskaldyta ir terorizuota, atsiranda patogios sąlygos svetimiems musų tautai elementams augti ir tarpti. Žemės reformos pakeitimas, žemės normų dvarininkams padidinimas, pačių dvarininkų protegavimas smarkiai sustiprino lenkiškąjį elementą Lietuvoje.

Bolševizmo pavojus šiuo metu yra daug didesnis, negu buvo Seimo metu, nes karo stovis, cenzura, laisvių suvaržymas susilpnino legališkas darbininkų organizacijas.

(Sekančiame numeryje tilps pabaiga—Red.)

Direct Echoes

(AIDAI)

FRANCES H. SADOWSKAS, Phone Republic 0420 — 6028 South Albany Avenue, Chicago, Ill.

No. 1 (13) VOLUME II. Jan. 9, 1931

A QUESTION

The tide is turning. Usually the so-called "older generation" is always asking questions of why the "young folks" are not over enthusiastic about their ancestral customs, history, etc.; but here, let us ask the venerable "older generation" why it is rather negligent in promoting interest in its rich and numerous phases of culture.

To be more explicit, — just review a few of the activities among other nationalities:

FLIS informs us that "Eight groups of foreign born participated in a 'Festival of Nations' staged recently in Oglebay Park, Wheeling, West Virginia. Czechs, Dutch, Germans, Gypsies, Poles, Slovaks, Syrians, and Ukrainians were on the program which presented 'cultural offerings from our mother countries.'

"The Italian Historical Society has issued a booklet, 'Italians in American History,' by Emilio Goggio, of the University of Toronto. Beginning with the voyage of the famous Genoese, 'Cristoforo Colombo' the author outlines Italian contribution to American civilization in various fields of endeavor — in exploration, American territorial expansion, in education, in the realms of music, and the arts. The pamphlet is the first of several publications of the Society dealing with Italians in this country.

"A Mexican exposition of fine and applied arts is touring the United States, to remain in this country until September, 1931. The exhibit opened at the Metropolitan Museum of Art in New York. The tour will include the Museum of Fine Arts in Boston, and the cities of Pittsburgh, Cleveland, Washington, D. C., Milwaukee, Louisville and San Antonio. The New York TIMES, praising the exhibit, wrote: "Mexico seems to alien, so remote; yet, when we are privileged to seek her natural point of view in terms of art, barriers tend to go down, and there grows a neighborly impulse toward reciprocity.' "

Enough! Why was not Lithuania represented in the above "Festival of Nations"? Why was she not represented in a few other festivals that we have heard of? And similarly we might ask a few other "whys."

Justin P. Baukus.

HOW CAN LITHUANIA REGAIN VILNA?

There are only two ways through which Lithuania can ever hope to regain Vilna. First is by the means of warfare and the force of arms and secondly through a peaceful settlement by some agency of international arbitration, such as the League of Nations or the World Court. In order to decide which plan is most practical we must analyze them.

Let us examine the first, that is to regain Vilna by the force of arms. By considering the size of Lithuania, compared to the Size of Poland and by comparing their respective military streingth; we immediately decide that such a step would scarcely be practical for Lithuania; unless she could gain the physical and moral support of some other powerful nation. As Lithuania at the present time, can count upon no such aid; we must abandon such a step until more favorable circumstances make it possible for Lithuania to achieve it without endangering its national independence. Considering that Poland, to-day is a patch work of territory belonging to its neighbors, and considering that its enemies are numerous, this set of circumstances may come much sooner than we expect. In fact certain statesmen even to-day predict a fourth and final partition of Poland. Were it not for the support of France, this statement would already be a fact. Yet as it is at present it will have to be postponed indefinitely, and if Lithuania intends to wait until then, a very grave danger awaits the fate of the Lithuanians in Vilna. For the past ten years the Lithuanians of Vilna have endured merciless persecutions at the hands of the Poles. Their enterprise and nationalism has been stifled to an enormous degree; the intellectual class is being expelled; Polish schools are replacing Lithuanian ones, Lithuanian newspaper are being censored and prohibited; in fact everything is being done to crush the Lithuanian spirit and to eradicate all traces of Lithuanianism from the Vilna District. How much longer the Lithuanians of Vilna can endure this Polish terrorism without forsaking their motherland and becoming Polonized, we can only guess, but we do know that if Lithuania intends to wait until some fortunate set of circumstances, enables her to regain Vilna by the force of arms, she may find Vilna to be a Polonized city, which would present her with a problem rather than an asset. We therefore conclude that to regain Vilna through warfare is impractical and must take into consideration the one other method — that of arbitration and international settlement.

Lithuania has time and again appealed to the League of Nations, the Council of Ambassadors and else where, hoping that these agencies would return Vilna to it. Yet it seems that very little has been accomplished through these efforts. Various reasons have been advanced for this failure, but I believe that the primary one was that Lithuania did not have the symphaty of the other various nations of the League. Skillfull diplomacy can accomplish wonders in creeting sympathy and good will — yet this is more true of a larger nation with greater influence than of a lesser one, so that Lithuania must seek other methods by which she can obtain the sympathy of the World.

A brief survey of the history of the world will show just what can really be accomplished in the field of International politics provided that one can arouse the emotions of the various peoples. We alll have read or can recall regarding the Spanish-American War. Here one of the primary factors which caused the war was that the Americans were in sympathy with the Cubans under the Spanish rule, who were abused by their masters. We know the result — the Americans fought the Spaniards and liberated Cuba. Although Lithuania can scarcely expect any others nation to fight Poland and liberate Vilna, yet she can expect moral aid in international meetings, which is of infinite value.

Now let us examine the various ways and means by which Lithuania can best obtain the sympathy of the world. First we must paint a heart—rending, dramatic picture, of the suffering of the Lithuanians of Vilna, of how badly Lithuania has been robbed of its territory, and of the ruthless methods of persecution that Poland has used toward Lithuania. Second we must place this picture before the eyes of the world, draw its' attention to it, and keep it within focus; constantly adding to its intensity, until we reach the climax and accomplish our purpose.

Four Ways to Proceed

Now let us look further for the proper methods by which we can accomplish this.

First and most important, is through the distribution of propoganda, favorable to Lithuania in the various American and foreign newspapers and periodicals; presented in such a manner as to make it interesting and attractive reading.

Second; through the distribution of books and literature, in variuos foreign countries; printed in their respective languages; dealing with the Lithuanian viewpoint on the Vilna question. These books should reach all public and private libraries, universitys and colleges, also newspaper and magazine editorial offices, in fact an effort should be made to reach every possible source of reference or information.

Third; through the establishment of a powerful radio broadcasting station in Lithuania which would broadcast in several languoges and would operate a Vilna Relief Campaign, much similar to the various advertising campaigns adopted by American business men. Radio to-day has reached the stage where it assumes its position as one of the most important advertising mediums and its importance as an instrument for arousing simpathy can scerceely be over looked.

Fourth; through the establishment of a Central Vilna Relief Commission appointed and supported by the Lithuanian government, for the purpose of carrying out the above work and co-operating with the various Vilna Relief Committees in America and elsewhere; in regard to the distribution of Literature and securing moral and financial support to aid in the distribution of propaganda. This commission must be non-political and must devote its entire effort to discover the channels through which Lithuania can best regain Vilna.

These four brief methods which have just been outlined; if closely adhere to can produce wonderful results in arousing the sympathy of the world for Lithuania, and if they had been practiced and properly executed during the past ten years; Vilna, to-day would belong to Lithuania. We Lithuanians are not lacking in energy, but our efforts in the past have been too aimless and lacking in system.

In closing let me give just one brief example in regard to arousing sympathy. Lithuania has set aside as Vilna day The 9th of October. This is a day of mourning over the loss of Vilna and for one minute everything in the land is brought to a complete stand still. This is a very excellent idea! Yet why not make this day even more intensely celebrated! So noteworthy — in fast that it would attract the attention of not only Lithuanians but of the entire world. Make it a complete holiday—hold huge and picturasque parades, with floats and military review. Broadcast speeches by prominent government officials. Make this day so interesting, that the attention of the newspaper of the world would be drawn to it, and by publishing news headlines would aid in arousing the sympathy of its readers for Lithuania. If these demonstrations were sufficiently picturesque the various newsreel camera men from America and else where would be sent to photograph it; this also would bring Lithuania's problem before the eyes of the people. This is but a minor factor in regaining Vilna, but there are countless other similar factors which as a whole, exert a tremendous influence upon the people of the world and provide the one and only logical methods by which Lithuania can regain Vilna.

CORRECTION, PLEASE

In our last number of "Direct Echoes" we announced the KR Winter Whirl to be given Saturday, February 21st; we should like to correct this to **February Seventh.** Here's the official announcement:—

Music, Dancing, Refreshments at the K R. Winter Whirl, Saturday, February Seventh, Nineteen Thirty One, at the Chicago Women's Club, Eleventh near South Michigan, Entree Eight P. M., Invitation One Dollar.

And one very important message that these girls, that is, the KR's (Kulturos Ratelis) want to convey is that there will be just a limited number at this jolly Winter Whirl and that is why these mademoiselles are especially anxious that all desiring to spend a very pleasant evening at this happy Whirl reserve their invitations early, because as stated above the number of invitations is limited.

If you do not happen to be personally acquainted with any K R member, but want to secure invitations, just write to DIRECT ECHOES.

One of the KR's.

Šnipų Darbai

Sužinojus štabe apie Bartniko pabėgimą pas lenkus, tuojaus buvo pasiųstas šaulių burelis priešakyje su Pačkausku jį užlaikyti. Bet tai nepasisekė. Pačkauskas perėjęs demarkacijos liniją sužinojo iš vietinių žmonių, kad Bartnikas perėjęs demarkliniją nuvyko pas lenkus, o arklį pririštą miške paliko.. Einant vietinių žmonių nurodymais Pačkauskas rado tą arklį ir parsivedė jį štaban. Greit paskliido gandas, kad Bartnikas išdavinėja lenkams Lietuvos šaulius, gyvenančius šioje ir anoje pusėje demarkacijos linijos ir net važinėja su lenkais nurodydamas juos. Greit pabėgusis pas lenkus Bartnikas pateko kalėjiman ir tapo nubaustas, kaipo tarnavusis Lietuvos Šaulių Sąjungoje, 6 metais sunkiųjų darbų kalėjimo. 1925 metais Raudonojo Kryžiaus sudarytą kalinių pasikeitimo sutartimi Vl. Bartnikas pateko Lietuvon. Pradėjus vesti tardymą del jo pabėgimo pas lenkus ir jo darbuotę ten, aukščiau nupasakotos pabėgimo aplinkybės pasitvirtino tardymo keliu ir parodymu liudininkų. Paaiškėjo, kad jis pabėgęs pas lenkus išdavinėjo musiškius šaulius—partizanus, lenkams. Tarp kitų jo auka lenkų kalėjimui buvo Rozmislavas, Nikalojus, Baranka, Vasilevičius, Užkevičius, Lukša, Cyra, Grigas ir kiti.

Patrauktas kaltinamuoju pasisavinimu valdiško turto, pabėgant pas lenkus ir išdavimu lenkams musų šaulių—partizanų Bartininkas neprisipažino bėgęs, bet buvęs lenkų sugautas ir nieko jiems neišdavęs. Tam patvirtinti nurodė ir prašė apklausti liudininkus, kurie kartu su juo sėdėjo Gardino kalėjime.

Paklausus Bartniko nurodytus liudininkus pastarieji pareiškė, kad jiems pakliuvus Gardino kalėjiman, Bartnikas ten jau buvo. Lietuviai ir baltgudžiai laikomi tame kalėjime tuojaus papasakojo jiems, kad Bartnikas pabėgo pas lenkus ir čia varo išdaviko darbą, todel patarė buti su juo atsargiems. Kuomet gavo kaltinimo akto nuorašus tai pasitikrino, kad Bartnikas išdavikas, nes jisai skaičiuje kitų ir juos išdavė lenkams, kaipo Lieutvos šaulius—partizanus. Jo išduoti kaliniai prigrąsino išdavikui, kad jeigu jisai neatšauks teisme savo parodymų, tai jie teisiog užmuš jį. Bartnikas pasiaiškinęs prieš juos, kad tą padarė mušamas ir pažadėjo teisme pakeisti savo parodymą. Budamas Gardino kalėjime visą laiką iš kur tai gaudavo maisto ir matyt, kad su kalėjimo administracija buvo artimesniuose santykiuose negu visi kiti tos pačios bylos kaliniai.

Minimas tėvynės išgama dabar sėdi Kretingos kalėjime, Bajoruose ir negreit dar šis išdavikas atsikveps laisvės oru.

St. Vainoras.

Visvien negerai.

"Kiekvieną kartą, kuomet tik mano žmona užgirsdavo triukšmą, ji tuojau mane prikeldavo, manydama, jog tai vagys.

—"Bet juk vagys nedaro jokio triukšmo."

—"Taip ir aš jai pasakiau. Dabar ji mane prikelia, kuomet tik negirdi triukšmo."

Paimkite Gyduoles su Savim

Šokolado apvelti tabletai. Geri kaip ir skystimas. 98 iš 100 pagerėja. Parsiduoda vaistinėse

Lydia E. Pinkham's Vegetable Compound

Sandaros Spaustuve Atlieka

Visokius Spaudos Darbus Greitai, Tinkamai ir Pigiai

Spausdiname įvairias biznieriams blankas, business cards, atskaitas, bilas, Letterheads ir kitus.

Draugijoms: konstitucijas, įstojimų blankas, plakatus, "Show Cards", atvirutes ir t. t.

Didžiausius pagarsinimus, knygutes, programus, pranešimus bei pakvietimus (invitation cards) ir kitus spausdinius.

Ypatingą domę kreipiame į užsakymus iš kitų kolonijų.

Taigi Visais Spaudos Reikalais Kreipkitės į Sandarą, o Užtikrinam, Kad Gausite Gerą Patarnavimą.

SANDARA

3236 South Halsted Street, Chicago, Ill.

Telephone Calumet 3277

Amerikos Lietuviu Gyvenimas

S. BOSTON, MASS.

Sandariečiai darbuojasi.

Sandaros 7 kp. sujudo darbuotis. Jau mokinasi ir greitu laiku perstatys gerą veikalą "Palangos Ponaitis." Šis perstatymas bus naujiena publikai, nes parinkti geri artistai smarkiai mokinasi.

Taipgi kuopa turi išrinkusi komisiją, kuri rupinasi surengti Vasario 16, kaipo Lietuvos Nepriklausomybės minėjimą.

Apart to, Sandariečiai kas subatvakaris susirinkdavo savo kambarin, kur ateidavo burelis gražaus ir kilnaus jaunimo ir orchestrukei grajinant pašokdavo, palinksmindavo ir gražiai vakarą praleisdavo. Bet atsirado šuniško budo žmonės, kuriems neapeina dora ir kilnus jaunimo elgėsis, bet randa sau malonumą, jei savo dantimis gali įkąsti lietuviui—įskundė policijai, buk Sandariečiai beleidimo laiką reguliarius šokius.

Bet, kadangi jaunimas myli Sandariečių vakarėlius tai Sandariečiai paėmė Lietuvių apatinę salę ir joje jas subatvakaris tokius pasilinksminimus turės ir jaunimas dar erdvesnėje vietoje galės dar geriau linksmintis. O jei šnipukai ateis ir armyderius norės daryti, tai tokie bus pro duris pasiųsti namo, kad eitų ir išsimiegotų, nes ant rytojaus gali pamigti į bažnyčią nueiti.

"Raganius"

Gabija, vadovaujama p. Dirvelio smarkiai rengiasi ir didelį progresą daro prisirengime perstatyti gražią operetę "Raganius." Bostoniečiai žingeidžiai laukia šio perstatymo.

Lietuvos saldainiai.

South Bostone yra Lithuanian Importing Co., 818 E 6th St., kuri importuoja iš Lietuvos gardžius "Birutės" saldainius ir mėsą. Per pereitus metus ši įstaiga importavo rodos 33,000 svarų saldainių. Nors palyginamai nedaug, bet ir tai Lietuva gavo apie 60,000 litų eksporto keliu. O jei kiekvienas Amerikos lietuvis sunaudotų tų saldanių tik 2 svarų metuose, tai jų išeitų apie 4 milijonus litų, ir daug tenaitinių musų brolių turėtų darbo namie. Remkime Lietuvą biznio keliu, naudodami jos produktus.

—K. J. Paulauskas.

CLIFFSIDE, N. J.

Sandariečių Atydai!

ALT. Sandaros 45 kuopos mėnesinis susirinkimas įvyks Ketvirtadieny, Sausio 15 d., 8 val. vakare, Kliubo kambariuose. Visi nariai neatbutinai ateikite į šį susirinkimą, nes šis yra metinis, tad visiems yra svarbu. Reikės nustatyti šiems metams veikimo programą, ir užtvirtinti ar naujus išsirinkti kuopos valdybos narius.

Taipgi yra svarbių organizacijos reikalų, kuriuos be atidėliojimo privalome atlikti. Lai buna šie Nauji Metai laimingais veikime, bei kelime tautinio susipratimo Cliffsidės lietuvių kolonijoj. Prie progos gal turite gerą lietuvį tinkamą į Sandaros skaitlingą organizaciją atsiveskite įrašyti.

Varde ALTS. 45 kuopos

Vl. P. Mučinskas, org.

RACINE, WIS.

Nauji Metai.

Sausio 1 d., 8 val. vakare, Y. M. C. A. svetainėj, abiejų vietinių High School buvo suruošta tarptautinis programas. Nuo lietuvių programe dalyvavo L. B. S. Choras ir geriausiai pasirodė iš visų dalyvavusių tautinių grupių. Sudainavo keturias daineles. Dainiai atsižymėjo dideliu dideliu pagyrimu.

Sausio 4 d., 2 v. po pietų, Union Hall įvyko S. L. A. abiejų kuopų susirinkimas. Jaunuolių 369 kp. gavo keletą jaunuolių ir pravedė nutarimą ruošti šokių vakarą, kviečiant prisidėti 100 kp. Prie 100 kp. prisirašė p. P. Philip ir padaryta nutarimas ruošti vakaras draug su jaunuoliais, vasario mėnesį. Tą pačią 4 d. sausio, 12th St. Hall, Lietuvos Brolių ir Seserų Draugystė buvo suruošus teatrą ir šokių vakaraą. Publikos dalyvavo skaitlingai, — liks draugystei pelno. Kada mes ką Sandariečiai ruošime?

—M. Kasparaitis.

BINGHAMTON, N. Y.

Vytauto paminėjimas.

Gruodžio 27 d., 1930 metų, Lietuvių svetainėj buvo apvaikščiojama kaipo sukaktuvės paminėjimui 500 metų mirties Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Vytauto. Programo dalį išpyldė Šv. Juozapo parapijos choras, po vadovyste p-lės K. Vincius, su pritaikintomis tam tikromis dainomis.

Kun. K. Skripka pasakė prakalbas iš Vytauto Didžiojo laikų, nušviesdamas prakilnius jo darbus, kuriuos jis nuveikė savo tautai ir tėvynei. Kun. K. Skripka baigdamas savo prakalbą neiškentė neperstatęs Vytauto, kaipo šventuoju, už apkrikštinimą Lietuvos ir statymą įvairių bažnyčių, kurių ir šiandien yra užsilikę dar apie 30 įvairiose Lietuvos vietose.

Bet ištikrųjų taip nebuvo. Vytautas nėra šventas, kaip kun. Skripka jį perstatė. Jam rupėjo svarbesni tautos reikalai, negu statymas bažnyčių arba krikštas. Lietuvos krikštu užsiimdavo ne Vytautas, bet piktasai Jogaila. Jis nuvyko į Krokuvą ir vasario 15 dieną, 1386 metais buvo apkrikštytas ir surištas su Jadvyga. Sekančiais 1387 metais, sausio mėnesį, Jogaila su Jadvyga ir buriais kunigų ištraukė Lietuvos krikštyti. Kuomet ta lenkų paroda įžengė į Vilnių ant aukščiausiojo kalno ten stovėjo Perkuno stovyla ir ąžuolyne kurenosi amžinoji ugnis. Jogaila, idant patraukus lietuvius krikštytis, intakingesniems ir garsesniems jų dovanojo lenkų bajorų tiesas: titulus ir privilegijas lengvenybės. Vasario 20 dieną, 1387, Vilniuje ir apylinkėse: Ukmergėje, Krevoje ir kitose vietose buvo pradėta statyti bažnyčios. Kuomet tokiu budu dirva krikštui buvo prirengta, katalikų dvasininkai Vilniuje, tuojaus nugriovė ir sudaužė Perkuno stovylas ir užgesino šventąsias ugnis. Žmonėms liepė sueiti į vandenį ir krikštijo juos buriais duodami visam buriui vardus. Nuo tolaiko paėjo ir kitos lietuvių pavardės. Pavyzdžiu: buvo pakrikštytas Petru tai jo ainiai buvo Petraičiai, Juozo—Juozaičiai. Tokiu budu gimė Petruliai, Stasiuliai, Jonuliai ir tt. Senovės lietuviai pavardžių neturėjo, tik vardus.

Sekantis kalbėjo, p. Milius; trečias kalbėjo, J. M. Bučinskas primindamas, kad Vytautas buvo didelis karžygis Lietuvos gynime ir jos sienų plėtime. Vytautui teko daug kartų turėti su rusais, totoriais ir su kryžiuočiais karių ir visur jis buvęs laimėtoju. Užsibaigus kalboms, prasidėjo šokiai prie puikios orkestros kur visi smagiai linksminosi iki 12 val. nakties. Publikos buvo skaitlingai—pilna svetainė.

Gruodžio 26 d., 1930 m., SLA. 50 kp. surengė balių, kuris įvyko Lietuvių svetainėje. Žmonių buvo susirinkę vidutiniškai, ir visi smagiai praleido laiką.

Sausio 3 d., š. m. persiskyrė su šiuomi pasauliu Justinas Indrešiunas. Lai buna lengva jam buna ilsėtis šioje žemelėje.

—A. Lepa.

Po Vytauto apvaikščiojimui Binghamtono raudonieji tavorščiai taip įsiuto, kad net jų akys paraudo. Ir dabar vargšai bijo net ant gatvės pasirodyti, nes dogkečeris gali padaryti misteiką, reiškia pagauti.

Sakoma jeigu kalnas neina prie Mahometo, tai Mahometas turi eiti prie kalno. Bet Binghamtone tai stebuklas, kuomet kalnas nori prieiti prie Mahometo, tai anas pabėga.

Pavyzdžiui: daugelis žmonių norėtų prieiti ir pasikalbėti prie Mr. F. Vaitekuno, bet jis pamatęs pasislepia arba pabėga į kitą pusę gatvės.

Sukirmijęs skurdžius.

CLEVELAND, OHIO

Miesto Teatre Lietuviškas Perstatymas

Plačiai Amerikos Lietuvių visuomenei žingeidu bus patirti apie vieną dalyką kas veikiama tarp Clevelando Lietuvių, ko nerasi turbut niekur kitur pasaulyje. Kaip keletui kitų tautų taip ir Lietuviams miestas davė apie du akru žemės viename parke, vadinamam Rockefeller Park, įsteigimui Lietuviško Darželio. Sudėjus visų tautų darželius, tas bus dideliu pagražinimu visam miestui. Parką miestui padovanojo pats Rockefeller.

Lietuviai katalikai ir tautininkai tuoj sudarė komitetą, visos draugijos atsiuntė atstovus ir sutvėrė Lietuvių Kulturinio Darželio Sąjungą. Ta Sąjunga kelia fondą Darželio išpuošimui, pargabenimui iš Lietuvos šiokių-tokių papuošalų, gėlių, medžių kokių čia nėra. Darbą atlieka paties miesto darbininkai, tik reikia paduoti medegą.

Darželio fondas jau yra apie 600 dolerių didumo.

Darželio naudai vakaras.

Kitas ypatingas dalykas atsitiko tai toks. Vienatinis didžiausias Ohio valstijoje dienraštis "Cleveland Plain Dealer" sumanė rengti Tautų Vakarus. Miesto auditorijos mažąjį teatrą paėm visai žiemai (jau dabar tas eina antra žiema) ir kas sekmadienis duoda kožnai tautai pastatyti savo tautišką veikalą su savais artistais. Dienraštis apmoka lėšas pats, net ir tikietus duoda (tik kostiumus ne), o visos ineigos eina tai grupei kuri veikalą stato.

Lietuviai statė savo veikalą pernai, ir šymet Sausio 18 dieną (sekmadienį) stato "Galiunas," K. S. Karpavičiaus dramą iš gilios Lietuvių senovės, iš kovų su taip vadinamais žmogėdžiais. Vakarą ruošia ta pati Darželio Sąjunga ir pelnas skiriamas Darželiui. Kuomet kitų tautų grupės pelną sunaudoja sau, Lietuviai naudoja visuomeniškam, gražiam tikslui, steigimui Lietuvių tautai paminklo miesto parke, kur tas paminklas stovės per gentkarčių gentkartes.

Darželio atidarymas ruošiama ateinantį pavasarį.

Prašome visuomenės paremti šį perstatymą Sausio 18 dieną.

Liet. Kult. Darželio Valdyba
P. P. Muliolis,
Adv. P. V. Česnulis,
K. S. Karpavičius.

BLOGŲ LAIKŲ GERINIMAS

Anglų ekonomisto John M. Keynes nuomonės.

Pasaulis ne greitai suprato, jog šiuose metuose mes gyvenam šešėlyje vienos didžiausių ekonominių katostropų naujoj istorijoj" pradeda savo straipsnį garsus anglų mokslininkas John M. Keynes. Amerikos žurnale "Forum."

Vienok tuojaus po šito jis pareiškia savo įsitikinimo, jog krizis greit praeis, nes gamtos ir žmogaus sumanumai yra taip pat geri, kaip ir seniau. Gyvenimo sąlygos neis žemyn, bet kils, gerės.

Šiandie mes atsidurėm tam tikram mišiny, nes nemokėjom kontroliuoti labai jautrios mašinos ir pasekmėje to dabar turim nukentėti.

Trijose didžiose industrijos šalyse — Amerikoj, Anglijoj ir Vokietijoj—dešimtis milionų darbininkų be darbo. Vargiai ar rastum bent vieną žymią industrijos šaką, kuri pakankamai pelnytų, kad galėtų plėtotis. Kasyklos, farmos nepadengia iškasčių. 1921 m., kuomet kainos puolė, tai puolimas buvo del to, kad laike karo kiekvienas plėšė kiek galėjo. Bet istorijoj nėra kito pavyzdžio, kad kainos nukristų žemiau normalaus, kaip tai atsitiko pereitais metais.

Toliau John M. Keynes atpasakojo kodel tas įvyko. Sutrumpinus visus techniškus išvedžiojimus, pamatinę mintį galime išreikšti sekančiai: Kadangi naujo biznio plėtojimas ir senojo palaikymas priklauso nuo paskolų arba kredito, tai svarbu kokiu nuošimčiu yra galima gauti paskolas. Jeigu nuošimčiai peraukšti, tai biznis nebeapsimoka ir turi sustoti. Amerikoj buvo skolinama pinigų gembleriavimui arba lošimui stock exchange; Anglijoj — kad sumokėti skolas; Vokietijoj — tas pats; Prancuzijoj, kad palaikyt valiutos vertę. Šiuose atsitikimuose buvo mokami tokie nuošimčiai, kokių biznieriai nebeišgalėjo po karo mokėti. Už tai daug biznių sustojo, darbininkai atleisti ir krizis prasidėjo. Kad naujų mašinų išradimas didintų bedarbę, p. Keynes visai nemini.

Vaistas nuo blogų laikų.

Krizio sumažėjimo galime laukti bile laiku. Bet geriji laikai arba "prosperity" negrįž iki tol, kol skolintojai nesumažins nuošimčių ir neapims platesnės dirvos, o skolininkai nepareikš didesnio gyvumo ir noro pasinaudoti kreditu naujoms industrijoms.

Amerikos Federal Reserve Bankas, Anglijos Bankas ir Prancuzijos Bankas—viso pasaulio finansiniai centrai — turėtų susitarti del teikimo ilgamečių paskolų visose šalyse ir tas sukeltų pasitikiėjimą ir pradėtų sukti industrijos ratą.

Labai didelės! Labai pigios! Labai gražios!

Kalėdoms Dovanos

Negali buti gražesnės ir malonesnės Kalėdinės dovanos už gražią ir naudingą knygą. Ypatingoji dailioji literatura labai tinka Kalėdų Dovanoms. Štai musų pasiulymas (tik ką gautos iš Lietuvos knygos):

BAJORŲ GUŠTA

Romanas, parašytas talentingo rašytojo. Kas nori meilės intrygas sužinoti, perskaitykite šį romaną. Puslapių 155, kaina 75c.

MANO MAŽASIS TROTTAS

Francuzų literaturos akademijos vainikuotas romanas. Pilniausį francuzų tautos romantiškumą rasite šioj knygoj. Pusl 144, kaina 75c.

TRYS ŠIRDYS

Jack Londono romanas. Apie rašytojo kurinius žino visas pasaulis. Apysaka dviejuose tomuose — 390 puslapių. Kaina $1.50.

GYVENIMO DUMBLE

Garsusis S. E. Vitaičio romanas—apysaka. Realio Amerikos lietuvių gyvenimo aprašymas supintam žavėjančiam romane. Juo toliau skaitai šią apysaką, juo labiau nori skaityti. Ypatingai moterų mėgiama knyga. Puslapių 364, kaina $2.00.

Visos šios penkios knygos sudaro 1,053 puslapius ir reguliarė jų kaina yra $5.00. Bet trumpam laikui, tik iki Kalėdų galite gauti visas šias knygas tik už $3.00, su musų apmokamu prisiuntimu.

GYVENIMO DUMBLE apysakos turime jau visai nedaug ir neužilgo nebus galima jos gauti nei už kelis dolerius vieną egzempliorių. Kurie norėtų šią visame lietuviškame pasauly pagarsėjusią apysaką įsigyti, tai prieš Kalėdų šventes galite nusipirkti popiero apdarais, dviejų dolerių vertės knygą tik už $1.25 su prisiuntimu.

Užsakymus su pinigais siųskite šiuo adresu:

PARAMA

307 W. 30th Street, New York City.

Garsinkitės "SANDAROJE"

Old Country Club Brewery

P. BAUMILA, Sav.
Išdirbu visokios rušies toniką ir pristatau į visokius parengimus. Taipgi ant pareikalavimo pristatau ir į kitus miestus.
118 Bay State Road
Telephone 23968
METHUEN, MASS.

Messario
SYRUP OF TAR
su Ekstraktu iš
COD LIVERS
ir
Menthol
Alkoholio 2%
Pirma Pagelba
KOSULIAMS
Paeinantiems nuo
Šalčių
ir
Menkesnių Gerklės
Paerzinimų
Parduoda
MICHAEL MESSAR
Lietuviškoj Vaistynėje
3201 S. Halsted St., Chicago

Ofiso Tel. Park 3491
ADVOKATAI
BARKUS IR ABODEELY
725 SLATER BUILDING
Worcester, Mass.
IGNAS J. BARKUS
101 Sterling st. Maple 4964
MICHAEL N. ABODEELY
71 Suffolk St. Ceder 6771

K. ŠIDLAUSKO
APTIEKA
Kurioje galima gauti visokių gyduolių ir įvairių šaknų.
Reikale kreipkitės:
373 BROADWAY
SO. BOSTON, MASS.

BRONIS KONTRIM
Lietuviškas Constable, Real Estate, Insurance Broker ir Justice of the peace.
120 Marine Road, So. Boston, Mass.
Tel. So. Boston 2483 — W.

Tel. S. B. 1654 W
DR. R. CHERNIAK
Dentistas
Visas darbas garantotas už prieinamiausią kainą
392 BROADWAY
Tarp E ir F st. S. Boston, Mass.
Valandos nuo 9:30 ryto iki 9 vak.

NADAS RASTENIS
ADVOKATAS
700 West Lombard Street
BALTIMORE, MD.
Telefonai:
Buto: Gilmor 0361
Ofiso: Calvelrt 5896

Lietuviškų Čeverykų Krautuvė
90 MILLBURY ST.
Worcester, Mass.
Vincas Česna, dabar parduoda visą tavorą atskirai. Nori išparduoti viską kuogreičiausia. Prieinamos kainos.

M. CIVINSKAS
Lietuvis Graborius
340 HARDING ST.,
WORCESTER, MASS.
Tel. Park 4156
Patarnauju laidotuvėm ir išrendavoju automobilius įvairiems reikalams

Tel. Park 2240-4274-4381
PETER BROTHERS
COAL, WOOD & LUMBER
Geras Patarnavimas
161 WASHINGTON STREET
WORCESTER, MASS.

National Ice Cream Co.
Darydami kokius parengimus reikalaukite musų Ice Creamo ir toniko. Visiems suteiksiu tinkamą patarnavimą.
P. A. DĖDYNAS
96 MILLBURY ST. WORCESTER, MASS
Telefonas: Park 7984

Telefonas South Boston 1058
BAY VIEW MOTOR SERVICE
Peter Trečiokas ir Juozas Kepočiunas Savininkai.
Studebaker — Erskine
Sales Room, 549 East Broadway
Servce Station, 1 Hamlin St. and Eighth St.
SOUTH BOSTON, MASS.

Garadžiaus Telefonas So. Boston 0777
Stubos Telefonas So. Boston 1463-J
PARKWAY AUTO SERVICE
SAVININKAS VIKTORAS VAITAITIS
Parduodam naujus Studebaker'us ir Erskine'us. Taipgi taisome visokios išdirbystės automobilius. Parduodame Gulf ir Sinclair gazoliną. Parvežam nuo kelio sugadintus automobilius, teikdami geriausį patarnavimą už prieinamiausią kaina. Visuomet kreipkitės pas mus o busit užganėdinti.
415 OLD COLONY AVENUE SOUTH BOSTON MASS

P. J. AKUNEVIČIUS
LIETUVIS GRABORIUS
SUTEIKIA GERIAUSĮ PASKUTINĮ PATARNAVIMĄ
Už pilną pagrabą galima apsieiti su $80 ir augščiau už didelius. O už vaikus nuo $20 ir augščiau. Patarnauja gražiai ir pigiai.
OFISO IR GYVENIMO ANTRASAS:
250 Broadway So. Boston, Mass.
Telephone So. Boston 4486

CHICAGOJE

PAŽVELGUS Į 1930 M.

Nors nespėji žmogus patėmyti arba suminėti pereitus 1930 m., tai kiekvienas pasakys — "susimildamas! neminėk man daugiaus — praėjo ir laimingos kelionės tam baisiam meteliui lai jis daugiau nesugrįšta į musų tarpą." Kiekvienas iš musų, ar tai šiokiu ar kitokiu budu, ėsame palytėti per pereitus metus; vien. mažiau, kiti ir labai skaudžiai. Pavyzdin: finansiškai, bedarbėmis, ir tragedijomis panašiai, kaip nekurie iš musų rengėmės pereitus metus sutriukšmu palydėti ir su šiek-tiek, džiaugsmu susitikti naujus metus. Ir štai po visą lietuvišką visuomenę asklydo traginga žinia, kuri palietė kiekvieno lietuvio širdį tai ant vietos automobiliu tapo užmušta du lietuviai; vienas iš jų gerai žinomas J. Giraitis ir gabus studentas Shultskauskas, vos 16 metų jaunuolis.

1930 metai pasilieka istoriniai Chicagos lietuvių metai. Čia buvo dviejų musų svarbiausių organizacijų Seimai: Sandaros ir SLA. Sandaros Seimas buvo malonus — gal ir perdaug malonus...

SLA. Seimas pasilieka istoriniu Seimu, nes jame raudonieji tapo policijos išprašyti lauk ir uštai jie sau per ilgus metus negalės atleisti už savo kvailumą. Nes jie nors kiek butų pavartoję proto, tai šiandiena gal jau turėtum "raudoną" SLA. Pildomąją Tarybą.

Taipgi negalima praleisti neprisiminus apie Pildomosios Tarybos padarytą klaidę, sąrišy su 25,000 dolerių paskola, apie kurią jau buvo špaltos prirašytos, prifilosofuota. Manote, mano mieli klausytojai, anot to kunigėlio žodžių, kad tas viskas buvo daroma delei gerovės organizacijos. Ne. Čia nieko daugiau, kaip tik politika. Teisingiausį pareiškimą padarė "Sandaroje" p. M. V. Tiesa, politikieriams tas nepatinka, bet aš turiu pasakyti, kad vyruti "you are right."

Permainos Birutėj ir nuotikiai

Taipgi šiais metais įvyko permainos ir Birutėje; į buvusio vedėjo p. Steponavičiaus vietą, Mikas Yozavitas. Visi Birutės rėmėjai, parengimų lankytojai buvo labai suįdominti šiomis permainomis ir nekantriai laukė progos, kada galės pamatyti ir padaryti savo sprendimą. Ir štai gruodžoi 14, p. Yozavitas jau pasirodė kaipo Birutės vadovas pilnoj to žodžio prasmėj. Dabar visi rėmėjai vakarų lankytojai reiškia pilniausį pasitikėjimą Birutės vadovu.

"Sandaros" [illegible] įvyko [illegible] Sandaros patrijotė [illegible] Vaidylos. Tačiau šymet ju du vėl taip sątaikoje darbuojasi kaip ir pernai. Taigi jiem galime palinkėti gero pasisekimo.

"Nekalti berneliai," turbut iš priežastės depresijos, visi savo cnatas proteguoja kiek galėdami. Benediktas, Matas ir Stasys tiesa visi sukinėjasi apie Chicagos gražuoles, tai ir viskas. Gal šiais metais kiek pažangos ir padarys. Tiesa vienas ištokios pat "Respublikos" vardu "Padaužos" butent, žurnalistas, Kastas Augustinavičius vedė skaisčią Julytę Griniutę, bet taip paslapčia, kad, kaip yra sakoma, "nei "lapė nelojo."

Lithuanian Daughters of America" surengė savo tradicijinius šokius viešbuty, tai ir viskas. Iš Chicagos vietinių "Sandaros" kuopų bene 25-ta, turios pirmininku yra uolus veikėjas p. F. Platkauskas, daugiausia visame kame pasidarbavo. Tai, žinoma, „ačiu valdybai. Tiesa kuopa nutarė posusirinkimo pavaišinti narius, gal tas patrauks. Tai tokia mano apžvalga. Apie kitu atvėju pakalbėsiu apie dailę bei musų vietinius muzikus ir artistus; ką jie mums davė pereitais 1930 m.

M. R.

Šimtinės kuopos labdaringas darbas

ALT. Sandaros 100 kuopos atskaita įvykusios "Bunco Party" gruodžio 10 d., sušelpimui bedarbių.

Įeigų buvo 40 dolerių, išlaidų už svetainę ir spaudą 7 doleriai, liko gryno pelno 33 doleriai.

Tapo išdalinta gruodžio 18 d., 1930 m. tarpe 4 šeimų: A. Lush, A. Galinski, P. Masiliauskas ir Mrs. Striukienė.

Kiekvienai šeimai išdalinta sekančiai:

10 svarų cukraus, 2 tuzinai kiaušinių, 1 vs. sviesto, 1 paltį lašinių, 5 svarai ar daugiau, 1 kumpį, 24 sv. miltų, 1 didelį box cracker, 2 sv. cookis, 1 didelį box oatmeal, 8 sv. taukų, 3 kenus pupų, 1 maišą bulvių, 50 sv. 1 sv. kavos, 2 duonas.

Už groc. užmokėta	$12.60
Už mėsą	13.14
Viso labo	$30.39

Likusieji $2.61 tapo atiduoti Bedarbių Šelpimo Komitetuo.

Komisija išdalinimo maisto:
F. Visbaras,
B. Palliulis,
G. Miliauskas.

(Taigi, kaip matom, šį kuopa užsitarnavo didelio pagyrimo nuo visuomenės ir sušelptosios šeimos, beabejo, bus labai dėkingos šiai Sandaros kuopai.—Red.)

Lietuvių Tautiškos Kapinės

Tai lietuvių tautiška įstaiga, kuri jau gyvuoja virš 19 metų — 1912 metais, geg. 30, buvo pirmas tautiškų kapinių apvaikščiojimas. Kaip tai buvo linksma, kuomet mes pasiliuosavome iš po klerikalų jungo ir įsteigėme tautiškas kapines, manydami, kad ištikus neleimei — netekus draugo ar saviškio galėsime niekeno nevaržomi palaidoti. Bet praėjus keliems metams, ši tautiška įstaiga pateko į kitų internacionalistų rankas, ir dar tų, kurie neigia kiekvieną lietuvišą visuomenišką bei kitokį veikimą.

Mums buvo linksma, kuomet mes geg. 30, kiekvieni metai turėdavome apvaikščiojimus su lietuviškais tautiškais programais. Bet nuo 1924 m. jau ta tautiška įstaiga randasi surusėjusių lietuvių rankose ir sulaukus geg. 30 , vieton lietuvių liaudies danielių, mes girdim tik rusiškos dvasios dainas ir komunistinę propagandą. Tai yra gėda mums tikriems lietuviams, kad mes laidomės prie to, ką mes šiandiena turime. Bet butų jau laikas nuo tokių gaivalų apsivalyti ir tai reikia padaryti šiais metais. Pereitais metais SLA. nusikratė rusiško smako; šiais metais Tautiškos Kapinės turi tai padaryti. Nes jeigu to mes nepadarysim, tai trumpoje ateityje reikės mums gailėtis už šių dienų apsileidimą.

Štai sausio 11 dieną įvyksta Tautiškų Kapinių lotų savininkų metinis susirinkimas, kuriame ir bus renkama 5 nauji trustisai. Taigi gerb. lotų savininkai šiandiena yra laikas padaryti šią tautišką įstaigą tokia, kokia ji ir privalo buti. Bet jeigu mes ilgiau leisim pro ausis, tai kurią dieną mes matysim juoduką prie musų tėvų, brolių ir draugų pakavotą.

Taigi nepamirškime virš minėtos dienos ir visi dalyvaukime susirinkime ir atlikme tai, ką privalome.

Perkuno Sunus.

Pranešimas

Kupiškėnų Kliubo pirmas metinis susirinkimas bus sausio 15 dieną, š. m., pradžia 8 val. vakare, Sandaros svet., 3236 S. Halsted St., Chicago.

Nariai prašomi atsilankyti ir atsivesti savo drauges-gus prisirašyti prie Kliubo. Mėnesinė mokestis 10c į mėnesį—$1.20 į metus. Tą pačią dieną bus traukiami ir paveikslai, kurie bus pasiųsti į Kliubo uždėtą knygyną Kupišky.

Kliubas jau turi 110 narių, kurių tarpe yra 4 daktarai, 5 aptiekoriai ir tt.

Taigi nepamirškite dalyvauti šiame susirinkime.

Rašt. **Jonas Kulis.**

Dr. A. L. Graičunas naujasis ir amžinasis Amerikos Lietuvių Daktarų Draugijos sekretorius, Spalio 31 d., 1930 metais laimingai sulaukė 60 m. amžiaus ir 30 m. gydytojavimo tarp chicagiečių lietuvių.

J. Giraičio Laidotuvės

Jau buvome rašę "Sandaroje" apie Juozo Giraičio nelaimingą mirtį, kuri jį sutiko prieš Naujus Metus, apie 6-tą valandą vakare. Tai buvo tragedija, kurį sujudino visą didžiąją Chicago, nes Juozas Giraitis buvo plačiai žinomas socialiuose rateliuose.

Pereitą pirmadienį, sausio 5 dieną įvyko Juozo Giraičio laidotuvės. Apie pirmą val. po pietų, netik prisirinko pilna erdvi J. Lulevičiaus koplyčia, bet net buvo reikalinga policija prižiurėti tvarką gatvėje. Žmonių susirinko skaitlinga minia pasakyti Juozui sudiev, bet net keli šimtai nulydėjo į Tautiškus kapus.

Apie antrą valandą prasidėjo laidotuvių ceremonijos. Pirmiausiai, prieš uždarymą grabo, kalbėjo adv. F. P. Bradchulis. Po to Masonų organizacijos nariai atliko tam tikras laidotuvių ceremonijas, — paskutinį patarnavimą. Taipgi buvo pasakyta ir daugiau atsisveikinimo kalbų per Ratelio narius. Nulydėjus į kapus, ten, apart Masonų, dar pareiškė keletą žodžių, taip sakant kas reikėjo, Juozo artimiausias draugas Dr. K. Drangelis. Su tuomi ir baigėsi visos ir visi su skaudančioms širdim ir pilni gailėsčio netekus gero draugo grįžome namo.

Laidotuvėse patarnavo visiems gerai žinomas graborius Julius Lulevičius. Nors ir didelėje liudėsio valandoje, bet p. Lulevičiaus mandagus ir rupestingas patarnavimas darė gerą nuotaiką. Tas jau rodo p. Lulevičiaus speciališkumą ir tinkamumą savo vietai.

Gauta iš Lietuvos

Šiomis dienomis, vietos biznierius p. V. Stulpinas gavo iš Lietuvos daug produktų. Ypatingai gavo labai gero sviesto, kuris, sakoma negalima lyginti prie čionykščio sviesto.

Sekite tolimesnius pranešimus.

Rep.

Trockis gavo leidimą vykti į Norvegiją

OSLO, Norvegija, sausio 6. — Leon Trockis gavo leidimą vykti ir laikinai apsigyventi Norvegijoj. Sakoma, kad jis tuojaus paliks Istanbul ir važiuos į Oslo.

AMERIKOS KAREIVIAI PASILIKS NICARAGUA

Užmušus aštuonius amerikiečius jurininkus Nicaragua valstybėj, Amerikos senatan tapo įnešta rezoliucija reikalaujanti, kad valdžia ištraukti iš tos valstybės visas karines pajėgas.

Valstybės sekretorius Stimson, tačiau pareiškė, jog kareiviai pasiliks ten mažiausia iki 1932 metų.

Garsusis Strausburgo knygynas pradeda nykti. Pasibaigus pasauliniam karui, šis miestas atiduotas Prancuzams, kurie universitete įvedė savo tvarką. Vokiečių knygos nors butų ir labai brangios, mažai vartojamos. Studentų tarpe daug italų, lenkų, čechų ir tt. mažai vartojančių vokiečių kalbą.

Ši Vieta Rezervuota

Visų SLA. 6-to Apskričio Kuopų Chicagoj

Metinei Vakarienei

Subatoj

Sausio-Jan. 10

1931

Liet. Auditorijoj

3133 South Halsted Street

Įžanga $1.00 — Pradžia 8 v. v.

Peoples Furniture Co.

KRAUTUVĖS SKELBIA

Didį Kainų Sumažinimą

Parlor Setu Išpardavima

Pradėkite NAUJUS METUS taupindami pinigus. Lankykite Peoples Krautuvės ir įsigykite puikiausius setus už mažiau kaip pusę kainos

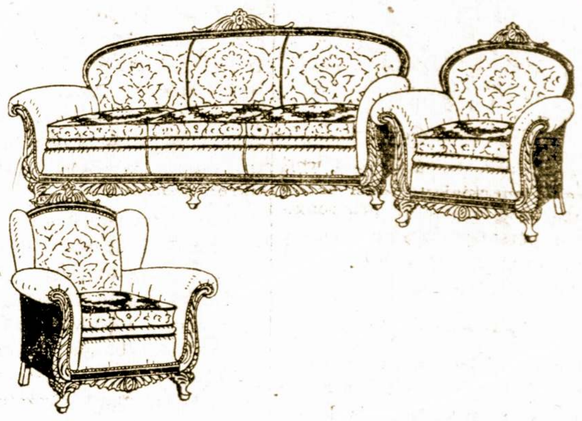

2-jų ir 3-jų šmotų iškimšti dailaus spalvuoto Jacquard setai. Verti nuo $100.00 iki $125.00, dabar parsiduoda kaipo krautuvių sempeliai po **$49.00**

2-jų ir 3-jų šmotų gražių spalvų, Mohair seklyčiom setai, padaryti musų nuosavoj dirbtuvėj — tvirtai ir gražiai. Verti nuo $150.00 iki $175.00 po **$76.00**

3-jų ir 3-jų šmotų puikiausi setai, dengti su importuotu Frieze, augštos rųšies Mohair, arba Antique Velvet ant Mahogany remų. Verti nuo $200.00 iki $250.00, parsiduoda kaipo krautuvių sempeliai po **$98.00**

Nors ir labai skaitlingas pasirinkimas visokių spalvų ir madų, bet už taip sumažintą kainą jie išsiparduos labai greitai, todel melstume pasiskubinti atlankyti Peoples Krautuves kuogreičiausiai.

Lengvi išmokėjimai yra suteikiami visiems pagal norą ir išgalę.

KRAUTUVĖS ATVIROS, ANTRADIENIO IR KETVIRTADIENIO VAKARAIS.

SOUTH WEST SIDES LARGEST STORES — The Peoples Furniture Co. INC. — FURNITURE, RADIOS, PIANOS, RUGS, STOVES & GEN. HOUSEHOLD GOODS — EVERYTHING For The BETTER HOMES — 4177-83 ARCHER AVE. cor. RICHMOND ST — 2536-40 W. 63rd ST. & MAPLEWOOD AVE.

4177-83 Archer Ave., Cor. Richmond St. Lafayette 3171

2536-40 W. 63rd St. Cor. Maplewood Av. Hemlock 8400

Chicagoje

KONCERTAS

Arčiaus pažvelgus į ateinantį Sandaros Koncertą, Vasario 16 d., tenka patėmyti, kad rengimo komisija dirba išsijuosus ir jie yra pilnai įsitikinę, jogei ateinantis Sandaros Koncertas bus išvisų atžvilgių turtingesnis ne kaip kad kada buvo. Sako vienas iš komisijos narių: "Tokio turtingo programo lietuviai dar neturėjo."

Aš paklausiau, na tai kas jau ten tokio naujo bus?

Sako jis: "Birutės choras, ponia Lulu Raben-Micevičienė, ir daug kitų svarbių artistų."

Bet kas tokio naujo ten bus?

Jis sako: "Jei tamista toks žingeidus, tai aš užtikrinu jumis, kad bus daug naujo, ir meldžiu tamstas, sekite laikraštį ir sužinosite viską."

Na, tai gerai lauksime ir žiurėsime kas ten tokio naujo įvyks. —B. D.

SLA. 208-ta Moterų Kuopa

Truputėlis iš praeities.

SLA. 208-ta Moterų kuopa gyvuoja jau penkioliką metų. Pereitą rudenį, lapkričio 23 d. ji turėjo savo sukaktuvių jubiliejinį pokilį Steuben kliube, kurs, kaip ir kiti kuopos parengimai, gražiai pavyko.

Kuopą suorganizavo pp. M. Damijonaitienė, Julė Zimontienė, Ona Kirienė ir Elzė Satkauskienė. Pirmosios trys yra pirmininkavusios kuopai. Dvi jų ir šiemet yra kuopos valdyboje.

Neilgai laukus, čia susiburė įžymesnės Chicagos lietuvių moterų pajėgos. Šiandie kuopoje jau turima įvairių profesijų moterų, ir pasižymėjusių savo ypatingais talentais. Yra narių, kurios turi neišsemiamą darbštumą, ir kurios yra įžymios savo visuomenine darbuote. Visos yra karštos tėvynainės, rėmėjos kilnių savo tautos reikalų.

Sunku butų suminėti visus kuopos nuveiktus tautai darbus. Štai tik keletas: Didžiojo kara laiku Bridgeporto lietuvių kolionijoj užlaikė angliškai vadinamą "day nursery;" 1928 m., moterų pasaulinėj parodoj, Coliseum'e, turėjo lietuvių skyrių, kuriame jos pačios dirbo ir kurs lėšavo virš 500 dolerių. Tuos pinigus pačios narės turėjo surinkti. Gi kuopos darbšti pirmininkė p-lė Gaižaitė parašė anglų kalboj brošiurėlę, kurioj gražiai apibudinama lietuvės moterys ir jų svarbi darbuotės lietuvių visuomenėj. Keli tukstančiai tos brošiurėlės buvo išdalinta atsilankiusiems į tą parodą. 1929 m., šios kuopos narės rupestingai prižiurėjo lietuvių skyrių "Travel Show" kurs buvo vasario mėn. 1929 m., Sherman viešbutyj.

Tokie dalykai, žinoma, gražiai reklamavo lietuvių vardą tarp kitataučių, o ypatingai jų spaudoje.

Šios kuopos narės dažnai atstovaudavo lietuves politiniuose ir kituose Chicagos visuomeniniuose susirinkimuose.

Kuopoje visuomeninių pakraipų nežiurima. Jei tik reikalas yra kilnus, brangintinas, jis ir remiamas darbu ir aukomis. Čia galima priminti, kad yra duota aukų našlaičių įstaigoms Kaune ir Vilniuje, ir vienokių ir kitokių pakraipų žmonėms atsikreipus.

Valdyba

Šiems metams kuopos valdybą sudaro: L. Gaižaitė — pirm.; J. Zimontienė—vice-pirm.; Al. Bernotaitė — nut. rašt.; Z. Mikšienė—fin.rašt.; J. Norkienė—iždininkė; Dr. Z. Šlekienė—dr. kvot. VI-me Apskrityje kuopą atstovaus: J. Zimontienė, O. Jonaitienė, M. Poškienė, M. Enzulienė, I. Marchi ir Al. Stanislavičaitė.

Šokiai

Pirmiausias dabar kuopai stovi prieš akis darbas tai šokiai, kurie įvyksta sausio 14 d., New Englewood Masonic Tample, 6729 Yale Ave., 8 v. vakare.

Ateitis

Sprendžiant iš kuopos praeities ir jos narių sudėties, galima sakyti, kad ji ateityj pasižymės dar didesniais ir svarbesniais mųs tautai darbais.

—Pr. Giedrė.

RADIO VALANDA

Kaip paprastai, taip ir pereitą pirmadienio vakarą teko išgirsti lietuvišką programą per Radio, kuris yra teikiamas lietuvių rakandų krautuvės, rupesniu vienos didžiausios Peoples Furniture Kompanijos. Programas buvo labai puikus ir yra begalo malonu klausytis.

Taipgi teko sužinoti, kad sekantį pirmadienio vakarą taip pat bus puikus programas iš stoties WHFC. nuo 7 iki 8 val. vakare. Taigi turintieji radijus, nepamirškit užsukti ant virš paminėtos stoties.

—Rep.

Sandaros 25 kuopos susirinkimas

Netik susirinkimas, bet ir vakarienė.

Šis susirinkimas, kaipo metinis yra labai svarbus, nes bus išduoti valdybos bei komisijų raportai iš praeitų metų darbuotės ir renkama kuopos nauja valdyba 1931 metams. Taipgi yra visa eilė kitų reikalų, kurie turi but išrišti šiame susirinkime.

Remiantis pereito susirinkimo tarimu, turėsime dar ir vaišių. Todel gi visi ir visos nepraleiskite šio susirinkimo, nes tai pirmu kartu pasitaiko tokia proga. Taipgi turime pasimokėti užvilktas mokestis.

Susirinkimas įvyksta sekantį trečiadienį, sausio 14, Sandaros svet., 3236 So. Halsted St., pradžia 8 val. vakare. Todel nepamirškite jame dalyvauti.

25 kp. Valdyba.

Pavogė Automobilį

Sugrįžus nuo Tautiškų Kapinių, p. J. Ponelis apsistojo prie 32-ros ir Halsted su biznio reikalais, ir sugrįžęs po kelių minutų jau nerado paliktoj vietoj savo automobilio. Nors ir buvo tuojaus reportuota policijai, bet iki šiai dienai dar nesurandama.

Taigi p. Poneliui pradžia naujų metų pasireiškė nelaiminga.

Pajieškojimas

Pajieškau savo brolių, Simano ir Juozo Savickų, taipgi sesers Agotos Maciejunienės, kilusių iš Vigrelių kaimo, Gražiškių valsčiaus, Vilkaviškio apskričio. Turiu svarbų reikalą. Prašau jų pačių atsišaukti, arba kas juos žinote malonėkite pranešti. Busiu dėkingas.

Jurgis Savickas,
500 S. State St., Chicago, Ill.

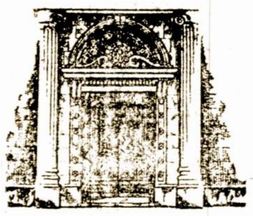

Svarbi Žinia

Dovanos Naujiems Depozitoriams

Universal State Banko Direktoriai nutarė duoti dovanas visiems depozitoriams, kurie naujai atidarys taupymo sąskaitas, arba perkels savo pinigus iš kitur, padidindami savo sąskaitas.

Dovanos bus duodamos prasidedant nuo 10 d. šio mėnesio sausio 1931 m. ir baigiant su 10 d. vasario, 1931 m.

Paskirtos dovanos yra brangios ir reikalingos, butent, šilkiniai lietsargiai-parasoliai vyrams ir moterims, geros ryšies gražųs elektrikiniai laikrodžiai, ir geros ryšies cameras—paveikslams nuimti aparatai.

Nepraleiskite šios nepaprastos progos įsigyti puikias dovanas, atsilankydami asmeniškai ir jų vertę patikrindami.

Su pagarba,

UNIVERSAL STATE BANK
3252 South Halsted Street, Chicago.

A. F. CZESNA

Turkiškos, Rusiškos ir Sierinės Vanos, Elektriniai Treatmentai ir Masažai. Ultra Violet Ray.

Su musų naujausios mados įrankiais mes duodame penkioliką skirtingų treatmentų, kurie gelbsti daugelyj ligų, kaip **Lumbago, Rheumatizmo, Sciatica, Paralysis, ir t. t.**

Atdara kasdien nuo 8 val. ryto iki 1 val. ryto.

Nedėliomis iki 2 val. po piet.

Antradieniais tik moterims.

1657 West 45th Street
Cor. So. Paulina St.
Tel. Boulevard 4552

Tel.: Virginia 2448
Archer Ave. Bird Store
Parduodame Kanarkas, Papugas, Įvairius Paukščius, Importuotas Klėtkas, Šiltų Kraštų Žuvis. Stiklinius Žuvims Indus, Šunis ir Kitus Naminius Gyvuliukus.
John F. Kalkė, Savininkas.
4123 Archer Ave.,
CHICAGO, ILL.

Krautuvė Pardavimui
Taipgi tinkama mažom išdirbystėm. Gyvenami kambariai užpakalyj. Prieinama nuoma. Kreipkitės adresu.
2918 South Canal Street

Phone Boulevard 2035
"Sveikinkit su Gėlėmis"
Urba Flower Shoppe
Skintos Gėlės, Augalai, Vestuvėms Bukietai.
Specializuojame Laidotuvėms Gėlėmis.
3324 So. Auburn Ave.

LOVEIKIS
Kvietkininkas
NUSKINTOS KVIETKOS
Pristatome į visas miesto dalis Vestuvėms, Bankietams ir Pagrabams Vainikai.
3316 S. Halsted St., Chicago
Phone Boulevard 7314

Tel. Yards 1829
DR G. SERNER
LIETUVIS AKIŲ SPECIALISTAS
Ofisas ir Akinių Dirbtuvė
756 West 35th St.
kampas Halsted St.
Valandos nuo 10—4, nuo 6 iki 8
Nedėliomis nuo 10 iki 12.

Phone Yards 5423
J. W. ZACHAREWICZ
Real Estate, Insurance and Loans
903 West 33rd Street
CHICAGO, ILL.

Universal Restaurant
Skanus Valgymai
Kepta Vištiena
750 W. 31st St.
Netoli Halsted Street
A. A. NORKUS Sav.

GRABORIAI

Simpatiškas — Mandagus — Geresnis už kitų Patarnavimas
J F. Eudeikis Komp.
PAGRABŲ VEDĖJAI
Didysis Ofisas
4605-07 S. Hermitage Ave.
Tel. Yards 1741 ir 1742
SKYRIUS
4447 South Fairfield Avenue
Tel. Lafayette 0727
SKYRIUS
1410 S. 49th Ct., Cicero, Ill.
Tel. Cicero 3794
SKYRIUS
3201 Auburn Avenue
Tel. Boulevard 3201

J. PAWLOWICZ, A. L. J. F. RADŽIUS
Pigiausias Lietuvis Graborius Chicagoje

Laidotuvėse patarnauja geriausia, ir pigiau negu kiti: todel kad jis priklauso prie grabų išdirbystės.
Ofisas: **668 West 18th Street,**
Telephone Canal 6174
Skyrius: **3238 So. Halsted St.,**
Telephone Victory 4088

Tel Yards 1138
Stanley P. Mažeika
LIETUVIS GRABORIUS
Automobilius galima gauti visokiems reikalams.
3319 Auburn Av. Chicago

Phone Boulevard 5203
I. J. ZOLP
Graborius
Privatiškas Ambulansas.
Automobilių patarnavimas visokiuose reikaluose dieną ir naktį
1646 West 46th Street
Chicago, Ill.

Tel. Commodore 1270
W. ADAMOVIČIA
LIETUVIS GRABORIUS
Pirmos Klasės Balsamuotojas ir Pigiausias Graborius visoj Chicagoj.
Patarnauja dieną ir naktį.

S. D. LACHAVICZ
LIETUVIS GRABORIUS IR BALSAMUOTOJAS
Patarnauju laidotuvėse kuopigiausiai. Reikale meldžiu atsišaukti, o mano darbu busite užganėdinti.
2314 West 23rd Place
Tel. Roosevelt 2515 ir 2516
SKYRIUS:
1439 So. 49th Court, Cicero, Ill.
Telephone Cicero 5927

J. LULEVIČIUS
Graborius ir Balsamuotojas
3103 So. Halsted St. Chicago
Telephone Victory 1115

Patarnauju laidotuvėse visose miesto dalyse. Moderniška koplyčia veltui.

ADVOKATAI

A. A. ŠLAKIS
ADVOKATAS
Ofisas vidurmiesty
Room 1502
CHICAGO TEMPLE BLDG.
77 West Washington Street
Corner Washington and Clark Sts.
Ofiso Tel. Central 2978
Namų Tel. Hyde Park 3395

Phone Franklin 2460
LEONAS S. MIKELONIS
ADVOKATAS
10 South LaSalle Street
Vakarais nuo 6 iki 9 valandai
3315 South Halsted Street
Telephone Boulevard 3697

ADVOKATAI

K. GUGIS
ADVOKATAS
MIESTO OFISAS
127 N. Dearborn St., Room 1111
Telefonas Central 4411
Valandos: nuo 9 ryto iki 4 po pietų
GYVENIMO VIETA
3323 So. Halsted St.
Tel. Boulevard 1310
Val.: nuo 6 iki 8 val. kiekvieną vakarą, išskyrus ketvergą.
Nedėliomis nuo 9 iki 12 v. ryto

A. A. OLIS
ADVOKATAS
11 So. LaSalle St., Room 2001
Telephone Randolph 0331—0332
Val.: nuo 9 ryto iki 6 v. vak.
3241 South Halsted Street
Telephone Victory 0562
7—9 v. vak. apart Panedėlio ir Pėtnyčios

John Kuchinskas
LIETUVIS ADVOKATAS
2221 West 22nd Street
Arti Leavitt Street
Telefonas Canal 2552
Valandos: nuo 9 ryto iki 8 vakare,
Seredoj ir Pėtnyčioj nuo 9 iki 6 vak.

DAKTARAI

Telefonas Boulevard 9635
Dr. P. Ovitsky
DENTISTAS
4729 So. Ashland Avenue
Netoli 47tos gatvės
Ofiso Valandos:
9:30 iki 12:00 ryte
2:00 iki 5:00 po pietų
7:00 iki 9:00 vakare.

Telefonas Grovehill 3262
DR. A. G. RAKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2433 W. Marquette Road
Ofiso Valandos
Nuo 9—12 val. ryto. Nuo 2—5 val. ir nuo 7—9 val. vakare.
Seredomis nuo 9—12 val. ryto.
Nedėliomis pagal sutartį.

Dr. J. J. Kowarskas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2403 West 63rd St., Suite 3.
Phone Prospect 1028
Rez. 2359 So. Leavitt Street
Phone Canal 2330
Ofiso val.: 2 iki 4 ir 7 iki 9.
Nedėliomis **pagal sutartį**

A. L. Davidonis, M.D.
4910 S. Michigan Ave.
Tel. Kenwood 5107
VALANDOS:
nuo 9 iki 11 valandai ryte;
nuo 6 iki 8 valandai vakare
apart šventadienio ir ketvirtadienio.

DR. C. Z. VEZELIS
DENTISTAS
1545 West 47th Street
Skersai gatvės nuo Peoples Bank, virš Restaurant
Arti Ashland Ave.
CHICAGO, ILL.
Office Boulevard 7042

Tel. Victory 3687
DR. J. P. POŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofisas **3133 South Halsted Street**
Valandos:
Nuo 9 iki 12 ryto ir nuo 7 iki 9 v. v., apart antradienio ir šeštadienio.
Res.: **6504 South Artesian Avenue**
Phone Hemlock 2374
Valandos: nuo 3 iki 6 po pietų, antrad. ir šeštad. nuo 3 iki 9 v. v.

Phone Pullman 8484
DR. J. ETERNO
PHYSICIAN AND SURGEON
Office Hours: 8 to 9 A. M.
1 to 3; 6 to 8 P. M.
Sunday 9 to 11 A. M.
240 E. 115th St. Chicago, Ill.

Tel. Republic 2236—Hemlock 2010
DR. K. DRANGELIS
DENTISTAS
2417 West 63rd Stree
(arti Western Ave.)

Tel. Drexel 6323
Dr. S. Zmuidzinas
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4740 Dorchester Ave.
CHICAGO, ILL.
Valandos: nuo 8 iki 10 ryte ir nuo 6 iki 8 vakare.

DR. J. A. PAUKŠTYS
DENTISTAS—X-RAY
Valandos: nuo 9 ryto iki 9 vakaro
Nedėliomis pagal sutartį.
Telefonai:
Ofiso—Lafayette 5820
Namų—Grovehill 2940
4193 Archer Ave. Chicago, Ill.

Phone Canal 6222
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2201 West 22nd Street
(Cor. Leavitt St.)
Val.: nuo 1 iki 3 ir nuo 7 iki 8 v. v.
Nedėliomis nuo 10 iki 12 rytą.
Rez.: **6640 S. Maplewood Ave.**
Tel. Republic 7868

DR. P. Z. ZALATORIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Ofiso Valandos:
10:30 iki 12 v. rytais
1 iki 3 val po pietų
6 iki 9 val. vakarais.
Sekmadieniais: 9 iki 12 v. rytais
Ofisas:
1821 So. Halsted Street
Telefonas Canal 0257
Rezidencija:
6600 So. Artesian Avenue
Telefonas Prospect 6659

DR. M. T. STRIKOL'IS
Gydytojas ir Chirurgas
Ofisai:
4601 South Ashland Avenue
Tel. Boulevard 7820
Valandos: 6 iki 8 vakare
2423 West Marquette Road
Tel. Prospect 1930
Valandos: 2 iki 4 po pietų
Nedėliomis tik pagal sutartį.
Rezidencija:
6641 South Albany Avenue
Tel. Prospect 1930

Ofiso: Tel. Virginia 0036
Rez.: Tel. Van Buren 5858
DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS ir CHIRURGAS
4142 Archer Ave., Chicago.
Val.: nuo 11 ryto iki 1 po pietų
Nuo 2 iki 4 ir nuo 6 iki 8 v. vak.
Nedėliomis nuo 10 iki 12 v. ryto.

DR. A. J. KARALIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3147 South Halsted Street
Tel. Calumet 3294
Ofiso valandos:
nuo 9 iki 12 v. dienos ir
nuo 2 iki 9 val. vakare.

A. MONTVID, M. D.
1579 Milwaukee Ave., Room 209
Kampas North Ave ir Damen Ave.
Val.: 1—3 v. po pietų ir 6—8 v. v.
Telephone Brunswick 4983
Namų Telef. Brunswick 0597
Ultra-violėtinė šviesa ir diathermia

DR. A. J. BERTASH
3464 South Halsted Street
Ofiso valandos:
nuo 1 iki 3 p. p. ir nuo 6 iki 8 v. v.
Ofiso ir Res. Tel. Boulevard 5913

Phone Victory 7188
DR. M. ZILVITIS
DENTISTAS
3243 South Halsted Street
CHICAGO, ILL.

Phone Victory 2514
DR. S. NAIKELIS
Gydytojas ir Chirurgas
Valandos:
Nuo 2 iki 4 ir nuo 7 iki 8:30
Nedėliomis pagal sutartį
3252 South Halsted Street

Phone Victory 2514
DR. A. J. ZIMONTAS
SENIAUSIAS LIETUVIS DENTISTAS
3252 South Halsted Stree

Phone Canal 2118
Ofiso valandos nuo 6 iki 8 v. vak.
DR. A. L. YUŠKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1900 So. Halsted Street
Rezidencija:
4193 Archer Avenue
Valandos: nuo 2 iki 4 po pietų.
Norintieji matyti prieš piet, pašaukite telefonu
Phone Lafayette 0098